

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen i Juli 1867

ved

Christiania's Borger- og Realskule.

1. Praktiske Regler for den engelske Udtale ved H. Chr. Grüner.
2. Skoleesterretninger for Skoleåret 18⁵²/₆₃ - 18⁶⁰/₆₁ ved Inspektor Cornelussen.

Kristiania.

Trykt hos H. J. Jensen.

1867.

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Juli 1867

ved

Christiania Burger- og Realskole.

1. Praktiske Regler for den engelske Udtale ved H. Chr. Grüner.
2. Skoleefterretninger for Skoleaaret 18^{62/63} – 18^{66/67} ved Inspektør Corneliusen.

Kristiania.

Trykt hos H. J. Jensen.

1867.

Praktiske Regler for den engelske Udtale

af H. Chr. Grüner.

Forord.

Den, som har beskjæftiget sig med at undervise i Engelsk, vil vistnok have bemærket, at den videre komne Elev efterhaanden danner sig en Del Regler for Udtalen, hvilke han temmelig konsekvent følger. Da imidlertid faa Sprog med Hensyn til Udtalen frembyder saa mange Uregelmæssigheder og Undtagelser som det engelske, bliver Følgen, at Eleven udtales disse mange Undtagelser galt, hvorved der opstaar en Ustøhed og Løshed i Udtalen, som først ved længere Øvelse, end den almindelige Skoletid tilbyder, nogenlunde kan opnævnes.

Jeg har gjort den Erfaring, at den tænksomme Elev, naar han er kommen noget videre, føler Trang til at faa mere fuldstændige Regler og mere samlede Undtagelser, end man har i de hidtil udkomne Lærebøger og Grammatikker.

Hensigten med denne lille Bog er derfor at give Eleven et fast System af letfattelige, praktiske Regler at holde sig til, en samlet Oversigt over Undtagelserne og derved saavidt muligt raade Bod paa førnævnte Ustøhed.

Det er langtfra min Mening, at denne Masse Undtagelser i sin Helhed skulde være Gjenstand for Udenadlæren; men jeg har tænkt mig, at Lærerens Opgave ved Benyttelsen af denne Bog nærmest maatte være, dels at lade Eleverne nu og da slaa efter og opskrive de mest bekjendte Ord blandt Undtagelserne, dels at lade dem lære de vigtigste Regler.

Som Norm for Udtalen har jeg benyttet Walker's Pronoucing Dictionary.

Da der i et Arbeide af foreliggende Beskaffenhed let kan have indsneget sig enkelte Unøiagtigheder, maa jeg paa Forhaand bede den velvillige Bruger af Bogen om Undskyldning, haabende, at de indløbne Feil ikke ere mange, og med den Bevidsthed, at jeg hverken har sparet Tid eller Møie for at undgaa dem.

Kristiania, Mai 1867.

H. Chr. Grüner.

Kap. I.

V o k a l e r n e.

§ 1.

a udtales :

1. *som langt e,*
  - a. naar den efterfølges af en enkelt Konsonant og et stumt *e*, f. Ex. *state, hare*.
Undt. *have* (hev), *are* (ar), *gape* (gap), *bade* (bad).
  - b. naar den ender en betonet Stavelse, f. Ex. *paper, lady, spectator*.
2. *som langt a,*
  - a. foran *r* i Enstavelsesord, f. Ex. *far, harm*.
Undt. se § 1, 3 c og 4.
  - b. foran *r* i Flerstavelsesord, naar *r* efterfølges af en anden Konsonant, f. Ex. *garden*.
  - c. i Enstavelsesord foran *lm, lf* og *th*, f. Ex. *calm, half, path*.
Undt. *halm* (haalm).
  - d. i Ordene:

almond,	catarrh,	gape,	master,
bade	chandler,	ha !	papa,
bravo,	father,	mama,	salve.
3. *som langt aa*
  - a. i Enstavelsesord foran *ll* og *lk* og deraf sammen-satte Ord, f. Ex. *all, almost, talk, talkative*.
Undt. *shall* (sjel).

b. i Ordene :

alder,	falcon,	malkin,	stalder,
alderman,	falding,	palterer,	stalwart,
altar,	false,	paltry,	talbot,
alter,	falter,	quadrant,	walnut,
appal,	halse,	quadrate,	walrus,
bald,	halt,	quatrain,	waltz,
balsom,	halter,	salt,	water,
caldron,	malt,	scald,	wrath,
chaldron,	palsgrave,	smallage,	jeckall,
exalt,	palsy,	smalt,	The Baltic.
falchion,			

c. mellem *w* og *r*, naar *r* ender Ordet eller følges af en anden Konsonant, f. Ex. *war*, *warble*.

4. som *kort aa* efter *qu* og *w*, f. Ex. *quality*, *wash*.

Undt. 1. Foran *ck*, *f*, *g*, *k* og *x* udtales *a* som *e*, f. Ex. *quaff*, *waggon*, *wax*.

Undt. 2. I Ordene *equal*, *equator* som kort *e*.

5. *kort, som en Mellemlyd* mellem *e* og *a* i alle øvrige Ord, f. Ex. *cat*, *ham*, *pass*.

Anm. *a* udtales som et tonløst *i* i Endelsen *age*, f. Ex. *courage*.

§ 2.

e udtales :

1. som *langt i*,

a. naar den efterfølges af en Konsonant og et stumt *e*, f. Ex. *here*, *scene*.

Undt. I *there*, *where*, *ere* og *were* som langt *e*.

b. naar den ender en betonet Stavelse, f. Ex. *secret*, *adhesion*.

c. i Ordene: *be*, *he*, *me*, *she* og *we*.

2. som *kort, dunkelt e* i de tonløse Endelser *er* og *ern*, f. Ex. *reader*, *tavern*, *saint* i Ordet *her*.

3. som *kort e* i tonløse Stavelser, f. Ex. *set*, *litter*.

A n m. 1. *e* udtales som *langt a* i *clerk* og *sergeant*.

A n m. 2. som *kort i* i Ordene: *England*, *pretty* og deraf dannede Ord, i Imperfekts- og Participiumsendelsen *ed*, naar *t* eller *d* gaar foran, samt i Flertalsendelsen *es*, naar en Hvislelyd gaar foran.

A n m. 3. *e* er stumt:

a. i Enden af Ord.

U n d t. I de fremmede Ord: *anemone*, *apostrophe*, *catastrophe*, *epitome*, *extempore*, *facsimile*, *hyperbole*, *simile* og *recipe* lyder det som kort *i*.

b. i Imperfekts- og Participiumsendelsen *ed*, naar der ikke gaar *t* eller *d* foran.

§ 3.

i udtales :

1. *som langt ai*

a. i Enstavelsesord, naar den efterfølges af en Konsonant og et stumt *e*, f. Ex. *time*, *side*.

U n d t. *give*, *live*, *shire*.

b. i Enstavelsesord med Endelerne *gh*, *ght*, *gn* og *nd*, f. Ex. *sigh*, *light*, *sign*, *kind*, samt foran *gn*, naar *gn* ender Ordet, f. Ex. *consign*.

U n d t. *wind* (i Betydningen Vind).

c. naar den forekommer i første Stavelse og efterfølges af en Vokal, f. Ex. *biography*, *diamond*.

U n d t. *piano*, *piaster*, *piazza*.

d. i følgende Ord:

acclivous,	Christ,	crisis,	environ,	Friday,
alibi,	cider,	demoniacal,	final,	gigantic,
bible,	cipher,	dilemma,	finite,	hibernal,
bridle,	climate,	disciple,	fibre,	hibernian,
child,	climax,	diverse,	finery,	horizon,
China,	climb,	enliven,	finis,	idea,

ideal,	ivory,	orion,	rival,	tiny,
identical,	ivy,	minus,	sidle,	title.
idol,	leviathan,	miser,	sinecure,	tribunal,
idyl,	libation,	pilot,	silence,	trifle,
indi(c)t,	libel,	pint,	sinus,	twilight,
irascible,	library,	pirate,	siren,	vibrate,
iris,	licence,	privacy,	spider,	vicarial,
Irish,	lilac,	private,	spiral,	viper,
iron,	microscope,	privateer,	stifle,	vi(s)count,
irony,	migrate,	privatization,	stipend,	vital,
isolate,	mild,	provisor,	tidy,	wild,
item,	Mesiah,	rhinoceros,	tidings,	
itinerant,	minor,	rifle,	tiger;	

e. i Substantivendelerne *iety* og *cide*, f. Ex. *anxiety*, *suicide*.

f. i tostavelses Verber, der ende paa *i*, en *Konsonant* og et stumt *e*, f. Ex. *decide*, *combine*.

Undt. *destine*, *notice*, *practise* og *promise*.

g. i *to-* og *flerstavelses Ord*: der ende paa *ise* og *ize*, f. Ex. *demise*, *compromise*.

Undt. *divertise*, *practise* og *promise*.

h. i *folgende tostavelses Ord*:

advice,	canine,	strychnine,	attrite,
device,	carbine,	desire,	contrite,
oxide,	confine,	empire,	despite,
senile,	divine,	entire,	levite,
exile,	feline,	vampire,	oblique,
sublime,	saline,	archives,	polite.

k. i *folgende flerstavelses Ord*:

sacrifice,	saturnine,	appetite,
infantile,	serpentine,	cosmopolite,
reconcile,	sibylline,	eremite,
pantomime,	turpentine,	erudite,
metalline,	viperine,	expedite,
porcupine,	vulturine,	Israelite,

Jacobite,	recondite,	sybarite,
parasite,	satellite,	theodolite.

l. i Ord, der ved Boeining have forandret et som *ai* uttalt *y* til *i*, f. Ex. *denial*, *alliance*, af *deny* og *ally*.

m. i Enden af Ord, f. Ex. *decemviri*, *genii*.

Anm. I Ord, afledede af de i det Foregaaende af denne Paragraf omhandlede Ord, udtales ogsaa *i* som *ai*.

Herfra undtages:

a. følgende af tostavelses Verber med Endelsen *ide* afledede Ord:

confident,	dividual,	providence,
confidence,	divisible,	provident,
confidential,	divisibility,	residence,
diffidence,	precidency,	resident.
dividend,	precedent,	

b. de, af de i *f* nævnte Verber, afledede Substan-

tiver med Endelsen *ion*, f. Ex. *inspiration*.

c. følgende Ord:

admirable,	divinity,	recitative,
admirability,	horizontal,	sublimity,
chastisement,	invitatory,	unity,
children,	minority,	width.
criticism,	obliquity,	wilderness.
derivative,	parasitic,	wisdom.
déspicable,		

2. som langt *i* i følgende fremmede Ord:

antique,	intrigue,	police,
caprice,	invalid, (Subst.)	profile,
chagrin,	machine,	recitative,
critique,	magazine,	routine,
fatigue,	marine,	tambourine.

3. som kort, dunkelt *e* i følgende Ord:

birch,	first,	spirt,	stirrup,
bird,	flirt,	spirtle,	thirst,
dirk,	shirt,	squirt,	thirteen.
dirt,	sir,	stir,	thirty.

4. som *kort e* foran *r* med en anden efterfølgende Konsonant, f. Ex. *girl, virtue*.

Undt. De under 3 nævnte Ord og *dirge* (som langt *i*).

5. som *kort i*, hvor den ellers forekommer, f. Ex. *him, consider, linger*.

§ 4.

• uttales :

1. som *langt, lukket o*, f. Ex. *bone, go, notice*.

2. som *langt, aabent aa*, f. Ex. *former*.

3. som *kort, aabent aa*, f. Ex. *not, lost*.

4. som *kort, dunkelt ø*, i følgende Ord:

above,	done,	month,	tongue,
among,	dost,	mother,	wonder,
brother,	dove,	none,	word,
come,	front,	shove,	work,
comfort,	glove,	shovel,	world,
company,	govern,	some,	worth.
comrade,	love,	son,	
cover,	Monday,	sovereign,	
does,	money,	stomach,	

5. *langt u* i følgende Ord:

ado,	poltron,	tomb,	whose,
behove,	ponton,	two,	womb.
do,	prove,	who,	
lose,	Rome,	whom,	
move,	to,		

6. som *kort u* i følgende Ord:

bosom,	worsted.
wolf,	Wolsey,
woman,	Worcester.

Anm. *one* og *once* uttales *uən* og *uəns*.

§. 5.

u uttales:

1. som langt *ju*, naar *e* den efterfølges af en Vokal eller en enkelt Konsonant, der ikke ender Ordet, f. Ex. *duel, duty, purity, future*.

Undt. I Ordene *ducat, punish, study og upon*, *foran x, sa*mt i Ord med Forstavelserne *sub- og un-* *u* uttales den som kort, dunkelt *ø*.

Anm. 1. Ordene *sub-* begynde med *uni-* følge Regel 1.

Anm. 2. Naar *r* gaar *foran u*, bortfalder *j*-Lyden, og den uttales som langt *u*, f. Ex. *cruel, brutality*.

2. som *kort ø*:

a. foran to eller flere Konsonanter f. Ex. *number, stubborn, bulk*.

b. foran en enkelt Konsonant, naar den ender Ordet, f. Ex. *but, occur, begun*.

Undt. Ordene: *lucrative, rubric, scruple, truth, pugn*, samt *bugle*, Ord med Endelse. Ord følge Regel 1. *Ord* *tuple* og deraf dannede

3. som *kort u* i følgende Ord:

<i>bull,</i>	<i>cushion,</i>	<i>huzza,</i>	<i>push,</i>
<i>bush,</i>	<i>cockoo,</i>	<i>pudding,</i>	<i>pu^{ss},</i>
<i>bushel,</i>	<i>full,</i>	<i>pull,</i>	<i>put,</i>
<i>butcher,</i>	<i>hussar,</i>	<i>pulpit</i>	

og heraf dannede Ord.

Anm. 1. I Ordene: *busy, business, lettuce og minute**) uttales *u* som kort *i* og i *bury* og *burial* som kort *e*.

Anm. 2. Mellem *s* og *a*, - efter *q*, samt i Ordene *language, languid* og deraf sammensatte Ord uttales *u* som *v*.

---

*) I Betydningen Minut.

Undt. I Ordet *conquer, coquet* og i den franske Endelse *que* er *u* stum.

§ 6.

y udtales:

1. som langt *ai*:

a. i Enstavelsesord foran en Konsonant og et stumt *e*, f. Ex. *thyme, style*.

b. i Enden af Enstavelsesord, f. Ex. *my, thy*.

c. i første Stavelse foran en Vokal, f. Ex. *ath*,

d. i Endelsen *type*, f. Ex. *stereotype*.

e. i Enden af trestavelses Verber, f. Ex. *occupy, terrify*.

Undt. *remedy*.

- f. i følgende tostavelses Verber:

<i>affy,</i>	<i>comply,</i>	<i>imply,</i>
--------------	----------------	---------------

<i>ally,</i>	<i>defy,</i>	<i>rely,</i>
--------------	--------------	--------------

<i>apply,</i>	<i>deny,</i>	<i>reply,</i>
---------------	--------------	---------------

<i>desery,</i>	<i>supply.</i>
----------------	----------------

- g. i følgende Ord:

<i>cycle,</i>	<i>hydraulicks,</i>	<i>Psysche,</i>	<i>tyrant,</i>
---------------	---------------------	-----------------	----------------

<i>cyclopoedis</i> ,	<i>hymen,</i>	<i>psychòlogy,</i>	<i>vampyre,</i>
----------------------	---------------	--------------------	-----------------

<i>cypress,</i>	<i>hyperbole,</i>	<i>typhus,</i>	<i>proselyte.</i>
-----------------	-------------------	----------------	-------------------

<i>dynasty,</i>	<i>hypothennse,</i>	<i>typography,</i>
-----------------	---------------------	--------------------

<i>gyration,</i>	<i>July,</i>	<i>tyranie,</i>
------------------	--------------	-----------------

som kort <i>e</i> mellem <i>m</i> og <i>r</i> , og <i>s</i> og <i>r</i> , f. Ex.
--

<i>myriad, syringa.</i>

Undt. *myrmidon*.

3. som kort *i*, hvor den ellers forekommer, f. Ex. *system*.

Anm. *y* bruges som Konsonant og udtales som *j* foran en Vokal i Begyndelsen af Ord, f. Ex. *you, yes*.

Kap. II.

Diphongerne.

§ 1.

ai udtales:

1. som langt *æ*, f. Ex. *sail*, *complain*.
Undt. *said* (sed) i Betydningen „omtalt“, „nævnt“;
plaid (pled); *aisle* (ail); *Britain* (Britn).
2. som kort *i* i Substantivers Endelse *ain*, f. Ex.
mountain, *captain*.

§ 2.

au udtales:

1. som langt *aa*, f. Ex. *daughter*, *caught*.
2. som langt *a*:
  - a. foran *u* og en anden efterfølgende Konsonant,
f. Ex. *aunt*, *launch*.
Undt. *vaunt* (vaant.)
  - b. i Ordene *laugh*, *draught*.
3. som kort *aa* i Ordene: *cauliflower*, *laurel* og *laudanum*.
4. som langt *o* i *hautboy*.

§ 3.

aw udtales som langt *aa*, f. Ex. *awe*.

§ 4.

ay udtales som langt *æ*, f. Ex. *pray*, *pay*.

Undt. I Dagenes Navn udtales den som kort *i*,
f. Ex. *Sunday*, *Monday*; *quay* udtales *ki*, og
Ordet *ay* udtales *ai*.

§ 5.

ea udtales:

1. som langt *i*, f. Ex. *hear*, *steam*, *breathe*.
2. som kort *e* i følgende Ord:

bread,	health,	pheasant,	thread,
breadth,	heaven,	pleasant,	threat,
breakfast,	heavy,	pleasure,	treachery,
breast,	jealous,	read,	tread,
breath,	lead,	ready,	treasure,
cleanse,	leant,	realm,	wealth,
dead,	leather,	seamstress,	weapon,
deaf,	leaven,	spread,	weather,
death,	meadow,	stead,	zealot,
endeavour,	meant,	steady,	zealous.
feather,	measure,	stealthy,	
head,	peasant,	sweat,	

3. som en Mellemlyd mellem *e* og *e*, naar den efterfølges af *r* og *en anden Konsonant*, f. Ex. *learn*, *earth*.

4. som langt *a* i Ordene: *hearken*, *heart* og *hearth*.

5. som langt *e* i Ordene:

bear,	great,	steak,	tear, (Verb.)
break,	pear.	swear,	wear.

Anm. I følgende Ord hører *e* og *a* hver til sin Stavelse og udtales følgelig hver for sig som *i—æ*.

beatitude,	meander,
create,	ordeal,
European,	real,
idea,	theatre,
diarrhoea,	trachea.

§ 6.

eau udtales som langt *aa*, f. Ex. *beau*, *bureau*.
Undt. *beauty* (bjuti).

§ 7.

ee udtales som langt *i*, f. Ex. *street*, *see*.

§ 8.

ei udtales:

1. som langt *e* i Ordene:

deign,	heir,	obeisance,	skein,
eight,	freight,	rein,	veil,
feign,	inveigh,	reins,	vein,
feint,	neigh,	reign,	weigh,
heinons,	neighbour,	their,	weight.

2. som langt *i* i Ordene:

ceiling,	either,	receipt,
conceit,	inveigle,	receive,
conceive,	leisure,	seize,
deceit,	neither,	seignior.
deceive,	perceive,	

3. som langt *ai* i Ordene: *height*, *heigh-ho* og *sleight*.

4. som kort *i* i Ordene:

connterfeit,	sovereign,
foreign,	surfeit.
forfeit,	

5. som kort *e* i Ordene: *heifer* og *nonparail*.

§ 9.

eo udtales:

1. som langt *i* i Ordet: *people*.
2. som kort *e* i Ordene *leopard* og *jeopardy*.
3. som langt *ju* i Ordet: *feod*.
4. som kort *e* i Endelsen *eon*, f. Ex. *surgeon*, *pigeon*.
5. som langt *o* i Ordene: *yeoman*, *George*.

§ 10.

eu og **ew** udtales som *ju* f. Ex. *deuce*, *few*, *ewer*.

Undt. *lieutenant* (levtenant). I Verbene *sew*, *shew* og *strew* lyder det som *o*. *Sewer* udtales *sjoer*.

Anm. Efter *r* bortfalder *j*-*Lyden*, f. Ex. *grew*.

§ 11.

ey udtales :

1. som langt *e*.
  - a. i Enstavelsesord, f. Ex. *they*.
Undt. *key* (ki) og *eye* (ai).
  - b. i tostavelses Verber, f. Ex. *convey*, *obey*.
2. som kort *i* i tostavelses Substantiver, f. Ex. *money*, *barley*.
Undt. *survey* (sørvé).

§ 12.

ie udtales :

1. som langt *ai*.
  - a. i Enden af Enstavelsesord, f. Ex. *die*.
  - b. hvor den ved Bøining er fremkommen af et som *ai* udtalt *y*, f. Ex. *complies*, *denies*.
2. som kort *e* i Ordene: *friend*, og *tierce*.
3. som langt *i*, hvor den ellers forekommer, f. Ex. *grief*, *believe*.
Anm. *Vezier* og *glasier* udtales *visjer* og *glasjer*.

§ 13.

io udtales som *je* i Endelsen *ion*, f. Ex. *religion*.
I *marchioness* udtales den som kort *ø*.

§ 14.

oa udtales som langt lukket *o*, f. Ex. *coast*, *boat*.
Undt. I Ordene *broad*, *abroad* og *groat* udtales den som langt *aa*.

§ 15.

oe udtales :

1. som langt lukket *o* i Ordene: *doe*, *foe*, *toe*.
2. som langt *u* i Ordene: *shoe* og *canoe*.
3. som kort *ø* i *does* (Verb.).

§ 16.

oi udtales som *aai*, f. Ex. *boil, point*.

Undt. *turquoise* (tørkís), *tortoise* (tórtis) og *porpoise* (pórpøs).

§ 17.

oo udtales :

1. som langt *u*, f. Ex. *book, fool, soon*.
2. som kort *u* i Ordene: *foot, good, hood, stood, wood* og *wool*.
3. som kort *e* i Ordene: *blood* og *flood*.
- d. som langt *aa* i Ordene: *door* og *floor*.

§ 18.

ou udtales :

1. som langt, aabent *ou* f. Ex. *pound, pronounce*.
2. som kort *e* i Ordene :

adjourn,	flourish,	sloungh,
country,	housewife(høsvif),	southerly,
couple,	journal,	southern,
courage,	journey,	southernwood,
courteous,	joust,	touch,
courtesy,	mounch,	tough,
cousin,	nourish,	trouble,
double,	rough,	young,
enough,	scourge,	younker.

3. som langt *u* i Ordene :

amour,	fourbe,	routine,	wound,
bouge,	gout,	soup,	you,
bouse,	group,	surtout,	your,
cartouch,	ragout,	through.	youth.
contour,	rendesvous,	tour,	
croup,	rouge,	uncouth.	

4. som langt, aabent *o* i Ordene :

borough,	dough,	moult,	soul,
----------	--------	--------	-------

bourn,	four,	mourn,	source,
coulter,	fourteen,	poultice,	thorough,
course,	furlough,	poultry,	though.
court,	gourd,	smoulder,	
courtier,	mould,	shoulder,	

5. som langt,aabent *aa* i Ordene :

bought,	nought,	thought,
brought,	ought,	wrought.
fought,	sought,	

6. som kort *u* i Ordene: *courier, could, should og would.*

7. som kort *o* i Ordene: *cough og trough.*

§ 19.

ow udtales :

1. som *au*, f. Ex. *tower, now, brown.*

2. som langt *o*.

a. i Enden af Enstavelsesord, f. Ex. *know, blow.*

Undt. *bow* (bukke), *cow, how, low* (brøle), *brow, now, row* (Støi), *sow* (So) og *vow*, følge Hovedregelen.

b. i Ordene :

below,	growth,	owner,
bestow,	lower,	thowl.
bowsprit,	owe,	
bowl,	own,	

3. kort, ubetonet *o* i Enden af Tostavelsesord, f. Ex. *sorrow, fellow.*

Undt. *allow* (ellóu), *below* (biló), *bestow* (bestó) og *endow* (endó).

§ 20.

oy udtales som *oi*, f. Ex. *boy.*

§ 21.

ui udtales :

1. som langt *u* i Ordene:
bruise, bruit, cruise, fruist og recruit.
2. som langt *ju* i Ordene:
juice, pursuit, sluice og suit.
3. som kort *i* i Ordene:
guild, build, guinea, guitar circuit,
biscuit og conduit.

§ 22.

uy forekommer kun i Ordene *buy* og *Guy* og udtales som *ei*.

Kap. III.

Konsonanterne.

§ 1.

b er stumt efter *m* og foran *t* i Enstavelsesord, og deraf sammensatte Ord, f. Ex. *lamb*, *tombstone*, *doubt*, *redoubt*, samt i Ordet *subtle*.

Undt. *rhomb*.

§ 2.

c udtales:

1. som *k*.
  - a. foran *a*, *o* og *u*, *r* og *l*, f. Ex. *come*, *climb*, *crown*.
  - b. i Enden af en Stavelse, f. Ex. *succeed*, *acknowledge*, *music*.
2. som *s* foran *e*, *i* og *y*, f. Ex. *cease*, *civil*, *cylinder*.
Anm. *c* er stumt i Ordene: *indict*, *muscle*, *victuals*.

§ 3.

ch udtales:

1. som *tsj*, f. Ex. *child*, *church*.

2. som *sj* i Ordene :

chaise,	charlatan,	machine,
chagrin,	chevalier,	marchioness.
champagne,	chicane,	
chandelier,	cartouch,	

3. som *k*.a. foran *r*, f. Ex. *christmas*.b. i Forstavelsen *arch*, naar den efterfølges af en Vokal, f. Ex. *archangel*.

a. i Ordene :

ache,	chemist,	orchestra,
anchor,	chimera,	scheme,
anarchy,	conch,	scholar,
catechism,	chord,	school,
chaos,	chorus,	schooner,
chameleon,	echo,	stomach,
character,	epoch,	technical.
chasm,	mechanic,	
chely,	monarch,	

An m. *ch* er stumt i Ordene: *schedule*, *schism*, *drachm* og *yacht* (jot).

§ 4.

g udtales :1. som *dsj*, f. Ex. *gem*, *dingy*.2. som *g*.a. foran *a*, *o*, *u*, *r* og *l*, f. Ex. *glad*, *game*, *gold*, *gun*, *gruff*.Undt. *gaol*, (dsjæl).

b. i Ordene:

anger,	gear,	gift,	gimlet,	linger,
auger,	geese,	gig,	gird,	meager,
begin,	get,	giggle,	girdle,	target,
eager,	gibberish,	gild,	girl,	tiger,
finger,	giddy,	gill,	give,	together.

c. naae den efterfølges af eller har en anden *g* foran sig, f. Ex. *ragged, shaggy*.

Undt. *exaggerate* og *suggest*, i hvilke den første *g* er stum og den anden udtales som *dsj*.

d. i Enden af Ord og i Ord, der ere afledede af saadanne, f. Ex. *long, longer, dung, dungy, belong, belonging*.

Anm. *g* er stumt foran *n* og *m*, naar *gn* og *gm* forekommer i Begyndelsen eller Enden af Ord, f. Ex. *gnat, reign, phlegm, design*.

§ 5.

gh udtales :

1. som *g* i Begyndelsen af Ord, f. Ex. *ghost*.

2. som *f* i Ordene :

cough,   laugh,   rough,   draught.

enough,   laughter,   tough,

Forvrigt er *gh* stumt f. Ex. *weigh, neighbour fight*.

§ 6.

h er stumt i Ordene :

heir,   herb,   humble,

honest,   hospital,   humour.

honour,   hour,

§ 7.

j udtales altid som *dsj* undtagen i *hallelujah*, hvor det har j-Lyd.

§ 8.

k er stumt foran *n*, f. Ex. *knight*.

§ 9.

l er stumt i Enstavelsesord.

1. mellem *a* og *f*, *a* og *k*, *a* og *m*, f. Ex. *calf, talk, calm*.

2. i Ordene:

chaldron,	fusil,	yolk.
falcon,	halser,	
folk,	Holborn,	

§ 10.

n er stumt foran *m* i Enden af Ord, f. Ex. *hymn*, *solemn*.

§ 11.

p er stumt:

1. foran *s* og *t* i Begyndelsen af Ord, f. Ex. *psalm*, *ptisan*.
2. mellem *m* og *t*, f. Ex. *empty*, *sumptuous*.
3. i Ordene *corps* og *receipt*.

§ 12.

ph udtales som *f*, f. Ex. *phantom*.

Anm. I Ordene *Stephen*, *nephew*. som *v*.

§ 13.

q udtales som *k*, f. Ex. *coquet*, *quarter*.

§ 14.

t er stumt:

1. i Endelserne *sten* og *stile*, f. Ex. *hasten*, *bustle*.
2. i Ordene:

bankruptey,	mistletoe,	ostler,
chestnut,	mortgage,	soften.
currants,	often,	

§ 15.

th udtales:

1. blødt i Ordene:

beneath	mother	the	thus
booth	neither	thee	tithe
brethren	northern	their	thy
brother	other	them	together
burthen	pother	then	thine
bother	rather	thence	to uncloath
either	southern	there	weather
father	to loath	these	wether
feather	to mouth	they	with
farther	to seeth	this	wither
farthing	to smooth	thither	whether
gather	to sooth	those	whither
heathen	than	thou	worthy
hither	that	though	to wreath

2. som *t i* Ordene:

asthma, Thames, Thomas, thyme og phthisis.

3. forøvrigt skarpt, f. Ex. *think, breath, panther.*

§ 16.

w er stumt foran *r* og *ho*, f. Ex. *write, whole*, samt i Ordene *answer* og *sword*.

Kap. IV.

A c e n t e n .

§ 1.

Tostavelses Verber.

1. Tostavelses Verber med Forstavelserne:

ab	be	for	out	sup
ac	con	fore	per	sur
ad	com	im	pre	trans
al	de	in	pro	un
ap	dis	mis	re	up
as	e	ob	sub	

have Tonen paa anden Stavelse.

Undt.

abject,	disgrace,	instance,	prostrate,
accend,	forage,	mischief,	proverb,
combat,	forfeit,	outlaw,	preface,
comfort,	fortune,	perish,	relish,
common,	forward,	perjure,	rescue,
compass,	image,	perfect,	revel,
conquer,	incence,	profit,	surfeit.
construe,	insure,	prologue,	

2. Tostavelses Verber med Endelsen „i, en Konsonant og e“ have Tonen paa anden Stavelsn, f. Ex. *divide*, *combine*.

Undt. *destine*, *notice*, *practise* og *promise*.

3. Tostavelses Verber med Endelserne:

ace	ek	in	or	samt to Konsonanter
age	el	ip	ot	og stumt e, f. Ex.
al	en	ish	our	
ance	er	it	ow	
ant	et	' ol	ue	
ar	ey	om	ure	
ate	il	on	y	

have Tonen paa første Stavelse.

Undt.

affy,	cabal,	fulfil,	pursue,
agrace,	collate,	manure,	purvey,
amit,	coquet,	mature,	rabate,
attack,	create,	omit,	romance,
avel,	curvet,	patrol,	secure.
avow,	dilate,		

4. Følgende Verber have Tonen paa første Stavelse:

augur,	govern,	nickname,	sojourn,
bargain,	hamstring,	parboil,	syringe,
blackball,	harness,	pilgrim,	tenant,
blindfold,	harras,	poniard,	traverse,
breakfast,	hazard,	purchase,	triumph,

browbeat,	herald,	purpose,	truant,
canvass,	hiccough,	purport,	wainscot,
challenge,	handcuff,	roughcast,	warrant,
chirup,	husband,	roughdraw,	wassail,
curtain,	jeopard,	roughhew,	welcome,
echo,	kidnap,	roughwork,	witness,
emblem,	license,	second,	worship,
gallop,	minute,	sentence,	zigzag.
	martyr,	silence,	

5. Alle øvrige tostavelses Verber have Tonen paa anden Stavelse.

§ 2.

Tostavelses Substantiver og Adjektiver.

1. Tostavelses Substantiver og Adjektiver have Tonen paa første Stavelse, f. Ex. *humbug*, *ardent*.
2. Tostavelses Substantiver og Adjektiver med Forstavelserne *de*, *re* og *un* samt Endelsen *ade* og *oon*, have Tonen paa anden Stavelse, f. Ex. *delight*, *relief*.

Undt.

debile,	despot,	relish,
decade,	devil,	rescue,
decent,	refuge,	respite,
deluge,	refuse,	retail.
demon,	regress,	
desert (Ørken),	relict,	

3. Følgende Substantiver og Adjektiver have Tonen paa anden Stavelse:

abode	accord	advice	alarm
abrupt	account	adult	alcove
abstract	acquest	affair	alert
abstruse	acute	affect	alike
absurd	address	affray	alive
abuse	adept	affront	ally
access	advance	afraid	altern

amends	cadet	content	escope
amount	calash	contour	estate
amour	calotte	control	esteem
antique	campagn	coquette	exact
apert	canaille	correct	excess
appeal	canal	corrupt	exchange
applause	canine	costume	excise
approach	capot	courier	excuse
array	caprice	cravat	expanse
arrear	carbine	cuiras	expense
arrest	career	chinese	expert
arriere	caress	eigar	exploit
ascent	carmine	corvette	express
assault	cartel	direct	extent
assay	cartouch	discourse	extinct
assent	cashier	discreet	extreme
assize	catarrh	disgust	fascine
attack	chagrin	disjunct	fatigue
attempt	champaign	display	finance
attrite	chicane	dispute	forlorn
astute	colosse	dissent	fusil
august	command	distent	genteel
austere	commode	distinct	grandee
averse	compact	distraught	grimace
await	conceit	distress	grotesque
awake	concern	divine	guitar
awry	concise	domain	giraffe
benign	concrete	doublon	harangue
bombast	condense	douceur	hotel
brevet	condign	dragon	humane
brunette	conform	effect	hussar
buffet	conjunct	elect	huzza
bureau	consent	embrace	immense
burlesque	constraint	entire	immerse
cabal	contempt	erect	inane

indign	manege	pretence	serene
inept	mogul	pretext	severe
inert	moreen	profane	shirbet
infirm	nankeen	profound	sincere
ingrate	neglect	profuse	sordine
innate	obese	prolapse	sublime
insane	oblite	prolix	success
intense	oblique	propense	succinct
intent	obscene	protest	superb
intrigue	obscure	pursuit	supine
intact	obtuse	quadrille	supply
inverse	occluse	ragout	support
jackall	occult	rapport	supreme
japan	offence	ratan	surmise
jejune	opaque	robust	surtout
July	papa	romance	survey
lament	parole	rotund	suspence
landou	pacha	routine	tattoo
levant	parterre	rapee	terrene
liqueur	patrol	ravine	transverse
lunette	pell-mell	rosette	trustee
machine	pelisse	roulean	trombone
malign	perverse	rupee	tureen
mamma	pistole	salam	urbane
manure	placard	saline	velure
marine	plateau	salute	vendee
marmot	police	scrutoire	mistake
mature	polite	secure	verbose
morass	precinct	sedan	vedette
morel	precise	sedate	zequin
morose	preserve	select	dessert.

Anm. Som Substantiver have Ordene *abstract*, *August*,
compact og *concrete* Tonen paa første Stavelse.

U d d r a g

af de vigtigste af de i foregaaende Paragraf opregnede
 Substantiver og Adjektiver med Tonen paa anden
 Stavelse.

abstract	canal	cigar	moroze
accord	caprice	direct	offence
account	champaign	distress	papa
address	command	effect	pelisse
advance	compact	estate	police
advice	concern	expense	polite
affair	concrete	guitar	ravine
affect	consent	hotel	romance
alarm	contempt	immense	secure
ally	content	intent	sublime
amends	control	intense	success
ascent	correct	jackull	superb
assent	courier	July	supply
attack	cravat	mamma	support
attempt	Chinese	mistake	suspense.
august			

§ 3.**Forstavelser Indflydelse paa Accenten.**

1. Naar et to- eller flerstavelses Ord faar en Forstavelse, har dette ingen Indflydelse paa Accenten, f. Ex. *búton* — *unbútton*.

Undt.

cómromise	ímpotent	ífinite
délegate	ímpudent	perjury
díssyllable	ínfamous	récreate
fórefinger	ínfidel	súbsequence.
ímpious		

2. Trestavelses Verber med Forstavelserne:

circum	counter	over	under
contra	inter	super	

have Tonen paa sidste Stavelse, f. Ex. *contradict, interfére, undertáke.*

Undt.

círcumcise	cóunterfeit
círcumstance	intérpret.

3. Trestavelses Substantiver og Adjektiver med samme Forstavelser have Tonen paa første Stavelse, f. Ex. *counterpoise, interview, contraband.*

Undt.

interlapse	overweight	undergrowth
interreign	superfine	underhand
overhead	underground	underneath.
overnight		

§ 4.

Endelsers Indflydelse paa Accenten.

- Verbers Bøningsendelse, Adverbiumsendelsen *ly* og Adjektivers Komparationsendelse have ingen Indflydelse paa Accenten, f. Ex. *sevére — sévérely, contémplate — contémplated, éarly — éarlier.*
- Naar et to- eller flerstavelses Substantiv dannes af et Adjektiv ved at forandre *ant* til *ancy* og *ent* til *ency*, har dette ingen Indflydelse paa Accenten, f. Ex. *próminent — próminency, relúctant — relúctancy.*
- Naar et to- eller flerstavelses Substantiv eller Adjektiv dannes af et andet Substantiv eller Adjektiv ved at tilføies Endelserne :

ful	ist	ship
hood	ness	ty
ism	ry	y,

har dette ingen Indflydelse paa Accenten, f. Ex. *plénty — pléntiful, wóman — wómanhood, módern — módernism, machine — machínist, stúborn — stúbornness, ádmiral — ádmiralty, provísor — provísory.*

4. Naar et to- eller flerstavelses Substantiv eller Adjektiv dannes af et Verbum ved at tilføje Endelserne :

able	ator	ery	or
al	ence	ive	ory
ance	ent	ment	ure
ant	er	ness	y,

har dette ingen Indflydelse paa Accenten, f. Ex. *convéy* - *convéyance*, *deplóre* - *deplórable*, *exámine* - *exáminator*, *búry* - *búrial*, *defénd* - *defénsive*, *delíude* - *delúsory*.

Undt.

abréviátor	dictáture	póssessory
abjéctedness	díffidence	précedent
accéptable	dílatory	préferable
ádjective	dísputable	préférence
ádjutant	dísputant	président
administrátor	éxcellent	prévalence
ádmirable	éxcellence	prévalent
appértenance	exécutive	procurátor
arguméntal	exécutor	prótestant
cómparable	íncensory	próvidence
compliméntal	indícative	reconcílable
conciliátor	íñference	référence
cónference	ígnorance	réparable
cónfessor	ígnorant	rélatived
cónfidence	ínterogatory	réputable
confiscátor	ínventory	résidence
conservátor	lámentable	réverence
constítuent	máintenance	sústenance
déceptory	mediátor	signíficative
díference	modíficable	testificátor
demonstrátor	multiplicátor	triúphant
députy	narrátor	valuátor
derógative	observátor	versificátor
derógatory	opiniátor	vindíctive.
dictátor	perféctive	

§ 5.

Flerstavelsesord med Tonen paa næstsidste
Stavelse.

1. Ord med Endelserne:

c	ental	escent
ck	ernal	ish
cidal	escence	o

have Tonen paa næstsidste Stavelse.

Undt.

árabie	chóleric	mélancholic	scísmatic
aríthmetic	émpirie*)	phlégmatic	splénetic
ársenic	héretic	póliticks	théoric*)
cátholic	lúnatic	búffalo	stúdio.

2. Følgende Ord have Tonen paa næstsidste Stavelse:

abandon	aparatus	cantata
abnормous	apostate	cathedral
acclivous	apostle	cerumen
acumen	apparel	champignon
adamantéan	apparent	chimera
adamantine	assassin	clandestine
adjacent	assembly	colossal
advantage	aspirant	committee
adventure	asylum	compensate
affidavit	attorney	complacent
agenda,	attribute	complexure
alexandrine	autumnal	component
aligator	balcony	concordance
alternate	balister	conjecture
amalgam	banana	conjuncture
amanuensis	bitumen	concentrate
ananas	campestral	condensate
anchovy	canary	confiscate
antidotal		conundrum

*) Substantiv. Som Adjektiv har det Tonen paa anden Stavelse.

consessor	divertise	gigantéan
consider	diurnal	hiatus
consummate	duenna	horizon
contemplate	effulgence	horizontal
continue	elicit	however
contribute	elixir	hyena
coquetry	ellipsis	hymenial
cosmorama	elongate	ichneumon
cotillon	embarrass	illicit
crepuscule	enamel	illumine
cunctator	enervate	illustrate
dandelion	enamour	imagine
December	encumber	imbecile
declivous	endeavour	implicit
decorous	engender	impromptu
decorum	enormous	incarnate
decrepit	envelop	inculpate
decretal	environ	incumbent
decumbent	equator	indignant
defective	equilibrate	infanta
delinquent	eternise	influenza
deliver	european	informous
demeanour	evacate	inherit
demonstrate	examen	inhibit
deposite	example	insipid
desirous	exchequer	interpret
determine	excursive	intrepid
devastate	extribit	inundate
develop	explicit	invalid (Adject.)
diarrhoéa	extermine	iota
dilemma	extirpate	legumen
diploma	exponent	lieutenant
disaster,	factotum	levantine
disciple	fraternise	locomotive
disparage	gladiator	longeval

macaroni	pomatum	salivous
malignant	portentous	savanna
manoeuvre	pretensile	scrutator
manufacture	primeval	sectator
marauder	procedure	September
mausoleum	prohibit	sepulchral
meánder	projectile	sequester
metamorphose	prolocutor	smaragdine
molasses	promotive	solicit
molusca	promulgate	sonata
monarchal	proponent	sonorous
museum	prospectus	spectator
narcissus	pygmean	stupendous
nocturnal	quietus	suburban
November	recumbent	sultana
October	recurvate	testator
officinal	redundance	tiara
oleander	refulgence	trachéa
opponent	reluctant	transparent
orchestra	remainder	tremendous
orion	remember	tribunal
ostensive	reminiscence	ultimatum
pantheon	remonstrate	umbrella
paroxysmal	rencounter	universal
patriarchal	resplendent	utensil
perspective	resultant	vagary
piaster	retribute	vanilla,
piazza	rivulet	verandah
pilaster	rotator	verbatim
pimenta	sacerdotal	vindictive.
polyedron	saliva	

U d d r a g

af de vigtigste af de i foregaaende Paragraf opregnede
Flerstavelsesord med Tonen paa næstsidste Stavelse.

abandon	coquetry	insipid
advantage	cotillon	interpret
adventure	crepuscule	intrepid
aligator	decrepit	invalid (Adject.)
alternate	defective	lieutenant
anchovy	delinquent	locomotive
aparatus	deliver	manoevre
apparel	demeanour	molasses
apparent	demonstrate	opponent
assassin	deposite	perspective
assembly	determine!	projectile
aspirant	develop	proponent
asylum	divertise	reminiscence
attorney	elicit	remonstrate
attribute	embarrass	resultant
balcony	endeavour	retribute
canary	envelop	rivulent
cathedral	environ	solicit
clandestine	equator	spectator
colossal	european	stupendous
committee	exchequer	sultana
compensate	explicit	trachea
complacent	extermine	transparent
concentrate	horizon	tremendous
confiscate	illicit	tribunal
conundrum	illumine	umbrella
consummate	illustrate	utensil
contemplate	imagine	vegary
continue	imbecile	vindictive.
contribute	implicit	

§ 6.

Flerstavelsesord med Tonen paa sidste
Stavelse.

1. Ord med Endelerne *ade*, *ee*, *eer* og *ier* have
Tonen paa sidste Stavelse, f. Ex. *lemonade*, *fri-
cassee*, *musketeer*, *bombardier*.

Undt.

accómpanier	mármalade	sádducee
ápogee	périgee	seráskier.
commítee	phárisée	
espálier	rénegade	

2. Følgende Ord have Tonen paa sidste Stavelse :

advertise	correspond	multiplicand
amateur	corridor	musketoon
animose	coterie	opportune
antecede	courtisan	pantaloон
appertain	deprehend	paramount
apprehend	entertain	persevere
aristocrate	envelope	picturesque
artisan	erudite	pirouette
ascertain	etiquette	quarantine
hombasin	gouvernante	recitative
burgamot	importune	recollect
cabriolet	introduce	rendezvous
capriole	intromit	reprehend
caravan	introspect	reprimand
caricature	introvert	solitaire
chaperon	invalid (Subst.)	subtrahend
commandant	kangaroo	superfine
commodore	legator	tabourine
complaisant	magazine	tumulose
comprehend	matadore	velveteen
confidant	menagerie	violin.
connoisseur	mignonette	

§ 7.

Flerstavelsesord med Tonen paa fjerde Stavelse fra Enden.

1. Flerstavelsesord med Endelserne : *acy, archy, ary, mancy, ony og ory* have Tonen paa fjerde Stavelse fra Enden, f. Ex. *célibacy, dictionay, céremony, catégorie*. Undt.

a. Ord med Endelsen *cacy*, f. Ex. *democracy*.

b. Følgende Ord :

adiaphory	dísciplinary	apóstacy
ádulatory	dispénsary	parliaméntary
aliméntary	documéntary	pacificatory
altérnacy	édificatory	provísory
ámbulatory	eleméntary	respéctory
anivérsary	gyrátory	sacrífactory
ápplicatory	infírmary	satisfactory
ápprobatory	justífactory	signíficatory
capíllary	lábortory	suprémacys
caravánsary	manufáctory	testaméntary
colúmbary	monótony.	valedíctory
conspíracy	óbligatory	veterinary
colóphony	óctogenary	

2. Følgende Flerstavelsesord have Tonen paa fjerde Stavelse fra Enden :

abominable	baptistery	liberalise
agriculture	cemetery	materialise
alabáster	characterise	medicament
allegorise	confectionery	melancholy
ameliorate	contumely	memorable
amiable	controversy	mensurable
apoplexy	dissoluble	metallurgy
applicative	dynastery	milinery
architecture	hesitancy	miscellany
authoritative	ignominy	monastery

naturalise	popularise	spiritual
panegyrisse	presbytery	stationery
participle	salamander	stereotype
particularise	savagery	tabernacle
peregrinate	sensualise	variegate.

A n m. Alle øvrige Flerstavelsesord have Tonen
paa tredie Stavelse fra Enden, f. Ex.
religion, instantáneous.

Skoleefterretninger.

Ved Skoleinspektør E. Corneliusen.

1. Klassernes Antal og Skolens Plan.

Christiania Borger- og Realskole har i de 5 Aar, der ere forløbne, siden Skoleefterretninger meddeltes i Programmet for 1862, fortsat sin Virksomhed med om-trent det samme Antal Klasser som det nærmest fore-gaaende Aar, nemlig en Forberedelses- eller Begynder-kasse, 2den—7de Klasse, der næsten alle i disse 5 Aar have havt Parallelklasser, og endelig 8de Klasse, der som Skolens øverste Klasse oprindelig er toaarig. Den Deling af samme i 8 a og 8 b, der fandt Sted i August 1862, har ogsaa været bibeholdt i de følgende Aar, til stort Gavn for denne Klasses Elever; 8de Kl. b har i flere Fag havt et videregaaende Maal end 8 a, som nærmere antydet i forrige Program. Herved har Borgerskolens Opgave, at bibringe sine Elever de forat udgaa i det praktiske Liv (til Handel, Haandværk, Sø-væsen o. s. v.) nødvendige Forkundskaber, paa en mere fuldstændig og tilfredsstillende Maade været naaet, end om en saadan Deling ikke havde fundet Sted. Hvor-vidt dette ogsaa i Fremtiden vil kunne iværksættes, beror paa, hvor stort Antal Elever 8de Kl. har ved hvert Skoleaars Begyndelse.

Da Eleverne i Regelen confirmeres, naar de ere komne op i en af de øverste Klasser, — da der i de sidste Aar, mere end før, har været stor Søgning efter

unge Mennesker til Handelen, — da Borgerskolens Elever paa Grund af deres Viderekommen i almindelig praktisk Regning og Øvelse i Handelsregning samt Kjendskab til Bogholderi i Regelen foreträkkes til saadan Ansættelse fremfor andre Skolers Elever, — og da vort Lands Søvæsen har taget et betydeligt Opsving, og derved Lysten hos flere og flere unge Mennesker tidligen vækkes til at slaa ind paa denne Bane, der aabner dem Udsigt til strax efter Confirmationen at kunne ernære sig selv og forjætter dem fremtidigt Erhverv, — saa har Følgen heraf været, at ikke alene Eleverne i 8de Kl. b og a, men selv i lavere Klasser, afbryde deres Skolegang tidligere end ønskeligt kunde være, og inden de fra Kundskaberne Side kunne siges at være skikkede til at paabegynde deres videre Udvikling til ansørte Livsstillinge. Mange Forældres mindre gode økonominiske Stilling tvinger dem ofte til at tage Børnene ud af Skolen tidligere, end de ellers vilde, da det falder dem for vanskeligt at udrede Skolepengene, uagtet disse for de højere Klasser ere betydeligt mindre end ved andre Skoler her i Byen. Med Hensyn til 8de Kl. b har disse Omstændigheder bevirket, at Elevernes Antal i de to sidste Skoleaar, saavel efter Høst som Vaarkonfirmationen saa betydeligt har aftaget, at Bestyrelsen har fundet det nødvendigt at inddrage denne Klasse fra Mai Maaned, idet næsten alle Elever fra denne Tid havde erholdt en eller anden Ånsættelse.

For Skoleaaret 18^{62/63} oprettedes en tredie 4de Kl., hvorimod den ene 6te Kl. inddroges; men i det følgende Aar maatte 6te Kl. igjen deles, dog saaledes, at den ene Afdeling havde et noget mindre Maal end den anden og var nærmest at betragte som en Mellemklasse mellem 5te og 6te Kl., hvorfor der heller ikke i samme paabegyndtes Fransk. Efter nærmere Aftale med Forældrene besluttedes nemlig, at Alle, som op-

toges i denne Afdeling, skulde først om 2 Aar opflyttes i 7de Kl., der fra August 1865 deltes i 2 Parallelklasser.

Med Hensyn til selve Planen for Undervisningen er ingen væsentlig Forandring foregaaet, naar undtages, at fra Skoleaaret 18^{63/64} læses Fransk i 6te Kl., hvilket Sprog tidligere først paabegyndtes i 7de Kl. Aarsagen til denne Forandring var Forholdet til flere af de øvrige Skoler, nærmest Nissens Latin- og Realskole. Undervisningen i Fransk maa nemlig her, hvor der forberedes til Krigsskolen, som for Optagelse stiller ikke ubetydelige Fordringer i dette Sprog, paabegyndes tidligere, end det ansaaes nødvendigt paa Borgerskolen, hvor der af Hensyn til Elevernes fremtidige Stilling lagdes mere Vægt paa Tydsk og Engelsk, og saaledes tildeltes disse Sprog et forholdsvis stort Timeantal, medens Fransk var og fremdeles er et frit Fag. Da Paabegyndelsen af to nye Sprog paa eengang, især i den yngre Alder, ansaaes mindre hensigtsmæssig, og Forvirring i Udtalen lettelig vilde bevirkes, fændt man det rettest at lade Engelsk beholde det for samme bestemte ugentlige Timeantal, nemlig sex, endog udover den første Halvdel af Skoleaaret. Først, naar nogenlunde Sikkerhed i Udtalen er opnaaet, saaat Confusion ikke er at befrygte, begyndes der paa Fransk, hvortil anvendes det halve Antal af de til Engelsk før henlagte Timer. Det har været overladt vedkommende Lærer i disse to Sprog nærmere at bestemme, hvad Tid han fandt det rettest at begynde Undervisningen i Fransk. Af denne Ordning har hidtil ingen Ulempe været sporet, og der vil derfor i Fremtiden blive fortsat paa samme Maade.

Flere Kjøbmænd og andre Forretningsfolk have oftere henvendt sig til mig og ytret sig om det Ønskelige i, at der ved Skolen erhvervedes større Øvelse i norsk Haandskrift, der fremdeles stadigen benyttes i Forretningslivet. Foranlediget herved besluttedes, efter

nærmere Conferance med Skrivelærerne, at der skulde i indeværende Skoleaar gjøres Forsøg med at lade Eleverne, naar de vare komne op i 6te Klasse, ved Siden af fort-sat Øvelse i den latinske Haandskrift begynde med norsk Skrift, og at denne, saasnart nogenlunde Færdighed var opnaaet, skulde benyttes ved enkelte skriftlige Arbeider, hvilket før kun har været Tilfældet med 8de Klasse. Resultatet heraf har været heldigere, end man havde ventet, og har vist, at man uden Skade kan begynde Undervisningen i norsk Skrift paa et tidligere Stand-punkt end før, medens man dog har troet ikke at burde hermed gaa lavere ned end til 6te Klasse.

Med Lærebøger er der i nogle Fag foretaget en Del Ombytninger, nemlig :

Wexels Bibelhistorie ombyttet med Overlærer Vogts mindre for de lavere og Sammes større Bibel-historie for de høiere Klasser og Pontoppidans om-arbeidede Forklaring ombyttet med „Udtog af Pontoppidans Forklaring“ ved Sognepr. U. A. Sverdrup. Istedetfor Boiesens kortfattede Sproglære bruges nu Overlærer J. Løkke’s „Kort Omrids af Modersmaalets Gramatik.“ I delavere Klasser er Platous Udtog af Geografien ombyttet med L. K. Daaes og endelig Professor Holmboes Lærebøger i Arithmetik og Geometri med Professor Dr. O. J. Brock’s Lærehøger i disse Fag.

2. Borgerskolens Forhold til andre Skoler.

De mange Spørgsmaal, som jevnlig, især ved hvert Skoleaars Begyndelse eller Slutning, gjøres til mig om Borgerskolens Forhold til Christiania øvrige Skoler, for-anlediger mig til her korteligt, saa vidt jeg kjender For-holdet, at berøre samme. Størsteparten af de Elever, der bestemmes til at gaa den studerende Vei, have i de sidste Aar valgt Christiania Kathedralskole og ere gaaede over hertil fra Borgerskolens 5te Klasse, hvis

Elever i enhver Hesseende besidde den Fordannelse, at de under almindelige Omstændigheder maa kunne gjen-nemgaa Kathedralskolens 7 Klasser uden Gjensidden i nogen af disse og, som jeg tror, uden Overanstrængelse. Enkelte ere dog ogsaa indmeldte fra 4de Klasse; dog har jeg stedse fundet det rigtigt at fraraade dette og maa i Fremtiden end mere gjøre det paa Grund af den Klage, som i den senere Tid har været ført over Overlæsselse for Latinskolernes Elever. Om og hvor-vidt en saadan virkelig finder Sted, tilkommer det ikke mig at have nogen bestemt Mening eller fælde nogen Dom; men kun maa jeg gjøre opmærksom paa det fra Forældres Side Urigtige og mindre Samvittig-hedsfulde i at sætte noget Barn ind i Latinskolerne, først det hertil erklaeres modent af sine tidligere Læ-rere, der bedst maa kunne dømme saavel om Evnerne som om Aandsmodenheden. Det maa jo være indly-sende for Enhver, at det vil være meget vanskeligt for Elever fra 4de Klasse at følge med 5te Klasses. Disse staa nemlig i alle Fag langt over hine; specielt ere de, hvad der her er af stor Vigtighed, komne meget videre i Norsk, idet de ikke alene have gjennemgaaet et Udtog af Grammatikken og havt stadig Øvelse i Analyse, men ogsaa ugentlig været øvede i skriftlige Gjenfortællinger; de ere tillige komne temmelig vidt i Tydsk, der er et af Hovedfagene i 5te Klasse. Dette sidste Sprog læses ikke i Kathedralskolens nederste Klasse, og flere For-ældre have anket over, at deres Børn skulle et helt Aar ophøre med samme og saaledes for en stor Deel glemme hvad de allerede havde lært. Borgerskolen vilde vistnok passe bedre sammen med Latinskolen, om denne ugentlig havde et Par Timer Tydsk i 1ste og først begyndte paa Latin i 2den Klasse, eller om man paa Borgerskolen begyndte senere paa Tydsk, end nu er Tilfældet. Dette Sidste vilde imidlertid aldeles forrykke

denne Skoles Forhold til de øvrige Skoler i Christiania, hvorfor en saadan Forandring ikke lader sig iværksætte. Det høiere Udviklingstrin, som 5te Klasses Elever saaledes staa paa fremfor 4de Klasses, især den større grammatiske Kundskab, de ere i Besiddelse af, hvortil Læsningen af Tydsk, 6 Timer ugentlig i et Aar, meget har bidraget, bevirker derfor, at hine maa have langt lettere for at forstaa og tilegne sig det latinske Sprogs Grammatik. Da de øvrige Fag i Kathedralskolens 1ste Klasse for en stor Deel blive for dem kun Repetition, kunne de anvende det Meste af Tiden hjemme til Forberedelse i Latin, hvilket derimod ikke kan blive Tilfældet med 4de Klasses Elever, der, skjønt yngre, maa faa meget mere Hjemmearbeide. Jeg maa alt-saa, som ovenfor sagt, paa det Alvorligste fraraade Forældre at lade sine Børn gaa over til Kathedralskolen fra 4de Klasse, hvis de ikke ville udsætte sig for, at Børnene enten overanstærnges eller blive gjensiddende i en af de høiere Klasser, hvilket har været Tilfældet selv med flinkere Elever. At jeg en enkelt Gang kan have tilraadet Afvigelse herfra, hører til Undtagelserne og har været begrundet i særegne Omstændigheder.

Forholdet til Nissens Skole er saaledes, at nu, efterat den tidligere omtalte Forandring med Hensyn til Fransk er foretaget ved Borgerskolen, svarer dennes sex nederste og hins sex Fællesklasser til hverandre, saaat Elever uden Gene kunne overflyttes fra den ene Skole til den anden. Mellem disse Skolers Bestyrelser har det desuden været vedtaget, at for en saadan Overflytten behøves ingen Prøve, naar den ikke udtrykkelig forlanges. Fra Borgerskolens 6te Klasse gaa Børnene, forsaaavidt de ere bestemte til at studere, over til 1ste Latinklasse, og skulle de gaa Realveien, da til 1ste Realklasse paa Nissens Skole. Ifølge indvunden Erfaring har det ogsaa vist sig, at flinkere Elever af Bor-

gerskolens 7de Klasse godt have kunnet følge med i 2den Realklasse. De have vel staaet noget tilbage i Mathematik, der paa Borgerskolen ikke betragtes som noget Hovedfag, og hvortil der derfor er henlagt et færre Antal Timer end paa de fuldstændige Realskoler; men saa have de paa den anden Side været viderekomne i flere andre Fag og have derfor uden Vanskelighed og uden Overanstrængelse kunnet afse mere Tid til Mathematik forat indhente sine Kammerater.

Aars's og Voss's Skole har kun 5 Fællesklasser og begynder paa Latin et Aar tidligere end Nissens Skole. Det er derfor nødvendigt for dem af Borgerskolen, der skulle studere og frekventere nævnte Skole, at gaa over hertil fra 5te Klasse, medens 6te Klasses Elever rimeligvis med Lethed maa kunne følge med i 2den Realklasse paa Aars's og Voss's Skole.

Med Hensyn til Qvams Skole, hvor Undervisningen i Tydsk paabegyndes senere end i de øvrige Skoler, nemlig først i 5te Fællesklasse, og hvor ogsaa Planen for de 4 lavere Klasser eller „Forberedelsesafdelingen“ afviger mere eller mindre fra Borgerskolens, falder Overgangen ikke saa let fra den ene til den anden. Nærmere at paavise dette ansees her mindre nødvendigt.

Endelig bemærkes, at flere Elever, efterat have gjennemgaaet 8de Klasse a, hvor Gjennemsnitsalderen er 14 a 15 Aar, ere gaaede over til de treaarige Latinskoler, navnlig Gjertsens, og har det vist sig, at de med de Forkundskaber, som de havde i Realfagene, uden Vanskelighed have kunnet følge med i disse Skoler og staaet sig godt til Examen artium. Naar der, som af Hr. Skolebestyrer Gjertsen i en for hans Skole meddelt Plan er antydet, for Fremtiden i Regelen vil fordres et fireaarigt Kursus for Forberedelse til Examen artium, vil Overgangen til hans og lignende Skoler rettest ske fra 7de Klasse. Dette har ogsaa i de sidste Aar været

Tilfældet med nogle Elever, og har jeg al Grund til at antage, at Hr. Gjertsen har været vel tilfreds med disses Forkundskaber.

3. Skolepenge, Fripladse og Legater.

Skolepengene, der ifølge Reglementet skulle erlægges forskudvis for hver Maaned, ere i 1ste og 2den Klasse 1 Spd., i 3die og 4de Klasse 2 Spd.; for 5te og de høiere Klasser, hvor de tidligere ogsaa vare 2 Spd., ere de, ifølge Bestyrelsens Indstilling og med Stiftsdirektionens Approbation af 23de Marts 1863, forhøiede fra 1ste August samme Aar til 2½ Spd. om Maaneden. Selv efterat denne Forhøielse har fundet Sted, ere Skolepengene for disse Klasser ikke ubetydeligt mindre end for de tilsvarende paa de øvrige private Skoler. Naar flere Brødre til samme Tid besøge Skolen, finder Moderation Sted, saaledes at for den anden afgaar en Fjerdedel, for den tredie erlægges kun halv Betaling, og for flere end tre Brødre betales ikke. Denne Moderation finder ogsaa Sted, selv om nogen af Brødrerne er bevilget Friplads.

Fripladse tilstaaes omtrent 10 % af Elevernes Antal, og Bestyrelsens Beslutning om, hvem der skulde tildeles saadan, fattedes tidligere først efterat det nye Skoleaar allerede havde taget sin Begyndelse. Dette medførte adskillige Ulempes, idet Forældrene, i Haab om Erholdelse af Fripladse for deres Sønner, opsatte med Betalingen, indtil de erholdt Underretning om deres Andragender vare bevilgede eller ikke, og de saaledes havde paadraget sig en Gjeld, der faldt dem vanskelig at afgjøre, ja undertiden nødte dem til at udtagte Børnene af Skolen. I de sidste Aar er derfor den Forandring vedtaget, at Underretningen om, hvem der er titstaaet Friplads for det kommende Skoleaar, meddeles samtidig med Examens-Udfaldet, saaledes at For-

ældrene kunne i Ferierne træffe de fornødne Foranstaltninger, forsaavidt Ikkebevilgningen af deres Andragender maatte tvinge dem til at forskaffe sine Børn en end billigere Undervisning.

18 ⁶² / ₆₃	tilstodes	28	hele og	20	halve Fripladse,
18 ⁶³ / ₆₄	—	28	—	22	—=—
18 ⁶⁴ / ₆₅	—	26	—	26	—=—
18 ⁶⁵ / ₆₆	—	33	—	32	—=—
18 ⁶⁶ / ₆₇	—	23	—	30	—=—

Heraf falde de fleste paa de høiere Klasser. Kun under ganske særegne Omsændigheder skjænkes Friplads til Nogen, førend han mindst er kommen op i 4de Klasse. I to af Aarene, det første og sidste, har Fripladsenes Antal svaret til 38, i de øvrige Aar til 39 hele, der udgjør et Pengebeløb af omkring 1100 Spd., som, tillagt Moderationen for Brødre, bliver omtrent en Sjettedel af samtlige Skolepenge, hvilket antages at være en større Procent end ved nogen anden Skole. Da der altid gives langt flere Andragender, end Bestyrelsen af Hensyn til Skolens Økonomi har kunnet opfylde, selv under Erkjendelsen af Ansøgernes Trang og Værdighed, har den i de senere Aar befulgt det Princip at bevilge færre hele og flere halve Fripladse for at lette Betalingen for saa Mange, som muligt.

Reglementet bestemmer, at, naar Betaling rester for mere end 2 Maaneder, kan Discipelen negtes Adgang til Undervisningen. Nødvendigheden af saadan Bestemmelse er indlysende, da ellers end større Uefterrettelighed vilde komme til at finde Sted, end nu er Tilstæddet. Saalænge der er noget Haab om, at Betalingen, vil blive erlagt, iværksættes ikke foranførte Bestemmelse, hvilket tildels er Aarsag i, at Restancerne næsten til enhver Tid ere temmelig betydelige. Saare pinligt er det, at maatte nægte undertiden endog flinkere Elever fremtidig Adgang til Skolen formedelst Forældrenes Ufor-

muenhed. Dette indtræffer dog aarlig oftere. Ved billige Skolepenge, ved Moderation i Betalingen, samt ved det forholdsvis store Antal Fripladse er der fra Skolens Side gjort, hvad der kan gjøres for, om muligt, at forebygge dette; men det har desværre vist sig utilstrækkeligt. Et andet Middel, som ved Skolens Oprettelse rimeligvis har været paaregnet, men som kun i et enkelt Tilfælde har fundet Anvendelse (hvorom nærmere senere), er Stiftelse af Legater, hvis Renter kunne anvendes til Fripladse. Ikke sjeldent erfarer man, at Legater, og det temmelig store, oprettes her i Christiania til Fremme af veldædige Øiemed, medens Borger-skolen, der er Communens Eiendom, og hvor saa mange trængende Børn saavel af Embedsstanden som Borger-klassen indsættes, hidindtil ikke har været saa heldig at blive betænkt hermed. Ikke har jeg Grund til at antage, at Aarsagen hertil skulde være at søge i Mangel paa Interesse for Skolen; men Grunden er vel snarere den, at man ikke har været opmærksom paa, at Skolen, hvis Bestaaen er garanteret af Communen, kunde tiltrænge Legater, eller paa det store Gavn, man vilde stifte, og den rige Tak og Velsignelse, man vilde høste ved at legere endog mindre Summer til anførte Øiemed. Kunde disse mine Ytringer bidrage Noget til, at Christiania Borger- og Realskole blev i denne Henseende for Fremtiden heldigere stillet end før, vilde det inderligt glæde mig.*)

Det eneste Legat, der haves, er stiftet af Skolens forhenværende Pedel E. Andresen og oprettet den 28de December 1853 „til Betaling af Skolepenge for fattige Elever.“ Ifølge Testators Bestemmelse skulde en i Testamentet navngiven Mand „uden Renters Svarelse

*) Et Legat paa 600 Spd. vilde sikre en Elev af de høiere Klasser Friplads.

beholde det efterladende Boes Midler i et Tidsrum af 10 Aar fra Testators Død, dog saaledes, at en Tiende-part af det samlede Beløb aarlig afbetales til Borger-skolens Bestyrelse, der først efter Forløbet af bemeldte 10 Aar kommer i Besiddelse af Legatets Midler.“ Testator afgik ved Døden den 10de Juni 1854, og udbragtes hans Boes efterladte Midler til 554 Spd. 58 β, hvoraf sidste Termin blev af vedkommende Laantager indbetalt i Juni 1865. Legatets Beløb med Tillæg af Renter af de i Christiania Sparebank indsatte aarlige Afbetalinger udgjorde ved Udgangen af 1865 omrent 700 Spd. Med Hensyn til Legatets Anvendelse fastsætter Testamentet: „Legatets Renter skulle anvendes til at bekoste Skoleundervisning for trængenne og værdige Elever af Christiania Borger- og Realskole. Hvem, der skal nyde godt af Legatet bestemmes af Skolebestyrelsen efter Forslag af Skolens Inspektør. Saafremt det af Legatets Bestyrelse findes hensigtsmæssigt, er fra Testators Side Intet til Hinder for, at Legatets Renter for kortere eller længere Tid opspares, for at senere des flere Personer kunne nyde godt af det aarlige Udbytte. Iovrigt gives Bestyrelsen aldeles frie Hænder med Hensyn til Forvaltning og Anvendelse, naar kun den oprindelige Grundkapital aldrig formindskes.“ Overensstemmende hermed bifaldtes af Skolens Bestyrelse under 26de Juni 1865 Undertegnede Indstilling af 6te Juni, hvis Conclusion er saalydande:

1. „Af Renterne af Pedel Andresens Legat anvendes fra 1ste August 1865 30 — tredive — Species til Betaling af Skolepengene for en Elev i en af Christiania Borger og Realskoles høiere Klasser.“
2. „Hvad Renterne af Legatet maatte overstige 30 Spd. aarlig opspares indtil videre og lægges til Kapitalen, medmindre anden Bestemmelse for enkelt Aars Vedkommende maatte tages af Bestyrelsen.“

Ligeledes besluttedes, at Skolepengene for 18^{65/66} og indtil videre skulde betales for Elev af 6te Klasse, Carl Siegvardt Hansen, Søn af Brænderimester Hansen. Da han imidlertid allerede fra August 1866 udmeldtes for at overgaa til Gjertsens Latinskole, har i indeværende Skoleaar Legatets Renter været anvendte til Bedste for Harald Nielsen, Søn af Skuespiller Nielsen.

4. Skolens Bestyrelse.

Ifølge Skolens Plan § 5 „skal det særdeles Opsyn med Skolen føres af en Skolebestyrelse, hvis ordentlige Medlemmer ere: den residerende Kapellan, en af Stadens Formænd og 3 af Byens øvrige Borgere eller Hus-eiere.“

Bestyrelsens nærværende Medlemmer ere:

Resid. Kapellan til vor Frelsers Menighed *J. Tandberg* (Bestyrelsens Formand).

Professor theologiæ *R. Tender Nissen*.

Bankchef og Generalkonsul *B. Dybwad*.

Høiesteretsassessor *F. Hallager* og

Grosserer *K. Graah* (Formandskabsmedlem).

5. Skolens Lærere.

Med Lærerpersonalet er der siden August 1862 foregaaet flere Forandringer, nemlig:

Konsul og Børskommisær *A. Ingemann*, Lærer siden 1ste Oktober 1839, fratraadte 31te Juli 1864.

Cand. theol. *T. C. Bernhoft*, Lærer siden 1ste Jan. 1857, udnævntes under 7de Febr. 1863 til Katechet i Egersund, men fratraadte sin Post først ved Skoleaarets Slutning.

Cand. theol *J. A. Welhaven*, Lærer siden 1ste Jan. 1857, udnævntes den 7de Septbr. 1865 til Stiftskapellan, men vedblev ved Skolen indtil Mai 1866; for den øvrige Del af Skoleaaret benyttedes Vikarier i hans Fag.

Cand. theol. *E. Nicolaysen*, Lærer siden 1ste Jan. 1858, ansattes fra August 1863 som Timelærer ved Christiania Kathedralskole, men vedblev ved Borger-skolen som Lærer i Tydsk i de øverste Klasser indtil Mai 1865, fra hvilken Tid indtil Examen hans Post overtoges af Cand. theol. *Fasting*.

Cand. jur., sénere spansk Konsul *W. C. Christoffersen*, Lærer siden 1ste August 1860, opdagde sin Post fra 1ste Mai 1863, da han ansattes ved en anden Skole.

Cand. theol. *B. C. Pauss*, Lærer siden 1ste Oktbr. 1860, fratraadte 1ste August 1862, da han havde overtaget en Huslærerpost i Schweitz.

Realcandidat *P. A. Clausen*, Lærer siden 1ste Oktbr. 1860, udnævntes til Timelærer ved Christiansands Latin- og Realskole den 10de Februar 1863, men fratraadte først Skolen 1ste April.

Cand. theol. *D. Schnitler*, Lærer siden 1ste Oktbr. 1860, fratraadte 1ste Januar 1866, da han var blevet udnævnt til Klokker og Lærer ved Christiania Slaveri.

Cand. theol. *J. Jespersen*, Lærer siden 1ste Oktbr. 1860, ansattes af Stiftsdirektionen under 20de April 1863 som Lærer i Fransk; udnævnt til Inspektør ved Hortens Realskole, fratraadte han 1ste August 1866.

Følgende Lærere ere blevne ansatte siden August 1862:

Seminarist *R. Enger*, ansat af Stiftsdirektionen under 12te Mai 1862 som Lærer i Læsning, Regning og Norsk skriftlig fra 1ste August s. A.; er fremdeles ved Skolen.

Cand. jur. *A. W. S. Aabel*, ansat som Timelærer i Historie og Skrivning fra 1ste August 1862, fungerede senere ogsaa som Lærer i Geographi; opdagde sin Post fra 1ste September 1864.

Realcandidat *F. Larsen*, der siden April 1863 havde som Timelærer overtaget Clausens Post i Mathematik og Physik, ansattes som fast Lærer under 22de Juni s. A.,

men udnævntes under 6te August 1864 til Adjunkt ved Christiansunds lærde og Realskole; fratraadte 1ste September 1864. Hans Post overtoges af

Realcandidat *J. L. W. Dietrickson*, der fra 1ste Aug. 1865 ansattes som Lærer ved Ringerigets Realskole, hvorefter der i nogen Tid vikarieredes i denne Post af

Premierlieutenant *J. Gullowsen*, der i Marts 1866 ligeledes blev ansat ved Ringerigets Realskole.

Cand. theol. *R. Olsen* ansattes af Stiftsdirektionen under 22de Juni 1863 som Lærer i Norsk fra 1ste August s. A., men overtog i 1866 Posten i Mathematik og Physik, og fratraadte den 1ste Januar 1867, da han var blevet udnævnt til Bestyrer af Ringerigets Realskole.

Cand. theol. *L. Holthermann*, ansat af Stiftsdirektionen under 22de Juni 1863, fra 1ste August s. A. som Lærer i Religion og Norsk; fratraadte 1ste August 1865, da han overgik til Nickelsens Pigeskole her i Byen.

Stykjunker *H. Pauls*, antaget fra 1ste Januar 1864 af Bestyrelsen som Hjælpelærer i Gymnastik, i hvilken Stilling han i længere Tid tidligere havde fungeret, er fremdeles ved Skolen.

Cand. theol. *O. Berge*, ansat af Stifisdirektionen 12te Septbr. 1865 som Lærer i Religion og Norsk fra 1ste Septbr. s. A., er fremdeles ved Skolen.

Cand. theol. *H. P. Schnitler* ansattes ligeledes under 12te Septbr. 1865 fra 1ste Septbr. s. A. som Lærer i Tydsk, i hvilken Post han ikke forblev længere end til April 1866, da han var blevet udnævnt til personel Kapellan hos Sognepræsten til vestre Aker. Hans Post overdroges af Bestyrelsen midlertidig til

Stud. jur. *J. H. Iversen*, der under 25de Februar 1867 ansattes som fast Lærer.

Stud. med. *C. Müller*, der i længere Tid havde i Læreres Sygdomsforfald været benyttet som Vikarius,

ansattes under 12te Septbr. 1865 som Lærer i Norsk muntlig fra 1ste Aug. s. A.; er fremdeles ved Skolen.

Cand. mag. *M. Sundt* og

Stud. philol. *G. Storm*

ansattes begge af Stiftsdirektionen under 18de December 1865 som Lærere i Historie og Geographi fra 1ste Jan. 1866; ere fremdeles ved Skolen.

Premierlieutenant *H. C. Grüner*, der i længere Tid havde vikarieret i Fransk, ansattes af Bestyrelsen som Timelærer i Skolens øverste Klasser i Tydsk fra 1ste August 1866.

Stud. jur. *A. Corneliusen*, der i omrent 2 Aar havde været benyttet som Vikarius i forskjellige Fag, ansattes fra 1ste August 1866 af Bestyrelsen som Timelærer i Fransk og Norsk.

Da Posten i Mathematik og Physik hyppig, paa Grund af det ringe Antal Timer, der henhørte til samme, havde været utsat for at skifte Lærere, besluttede Bestyrelsen at forene med samme de øvrige Timer i Mathematik, der ved Inspektørens Overtagelse af Religionstimerne i de øverste Klasser var blevne ledige, og overdroges denne Post, der siden August 1866 var overtaget af Cand. theolog. R. Olsen, fra 1ste Januar 1867 til Realstuderende *H. L. Sørensen* som Timelærer.

Skolens nærværende Lærere ere:

Corneliusen, E., Cand. theolog., Lærer siden Febr. 1849, Inspektør og Førstelærer siden Marts 1861, underviser ugentlig 16 Timer: *Regning* 12, Tydsk 4 Timer*).

---

*) Overalt, hvor Timeantallet er anført, menes ugentlig, og er her anført det Timeantal, som vedkommende Lærere havde ved Skoleaarets Begyndelse, og ikke taget noget Hensyn til, at samme for Enkelte har været noget mindre siden 1ste Mai, da 8de Kl. b inddroges.

- Petersen, J.**, Hovedarsenalregnskabsfører, Lærer siden Marts 1840 i Gymnastik, 8 Timer.
- Haslund, M.**, Cand. jur., Lærer siden Jan. 1846, underviser 32 Timer: Geographi 15, Regning 10, Norsk skriftlig 2 og Skrivning 5 Timer.
- Siebke, H.**, Cand. med. og Conservator ved Universitetet, Lærer siden Mai 1848, underviser 16 Timer i Naturhistorie og Botanik.
- Birkrem, H.**, Cand. theolog., Lærer siden Oktober 1853, underviser 33 Timer: Religion 8, Historie 4, Geographi 3, Norsk skriftlig 5 og Regning 13 Timer.
- Barlag, J. H.**, Lærer siden August 1854 i Skrivning; 16 Timer.
- Lindegaard, N.**, Amanuensis ved Universitetets chemiske Laboratorium, Lærer siden Oktbr. 1858 i Chimi; 4 Timer.
- Arnesen, D.**, Tegnelærer, Lærer siden August 1859 i Tegning, 8 Timer.
- Pedersen, M.**, Seminarist, Lærer siden Januar 1860, underviser 32 Timer: Regning 18, Skrivning 10 og Tegning 4 Timer.
- Conradi, J. G.**, Sanginstruktør, Lærer siden August 1860 i Sang; 6 Timer.
- Messell, A. D.**, Sproglærer, Lærer siden April 1861, underviser 35 Timer: Engelsk mundtlig og skriftlig 28, Fransk mundtlig og skriftlig 7 Timer.
- Holt, C.**, Almueskolelærer, Lærer siden August 1861, underviser 6 Timer: Handelsregning 4, Bogholderi 2 Timer.
- Hoff, E.**, Seminarist og Organist, Lærer siden Marts 1862 i Begynderklassen; 24 Timer.
- Enger, R.**, Seminarist, Lærer siden August 1862, underviser 24 Timer: Norsk mundtlig 12, Norsk skriftlig 7 og Regning 5 Timer.

Pauls, H., Stykjunker, Timelærer siden Januar 1864 i Gymnastik ; 2 Timer.

Berge, O., Cand. theol., Lærer siden August 1865, underviser 30 Timer: Norsk mundtlig 14, Norsk skriftlig 6 og Religion 10 Timer.

Müller, C., Studios. med., Lærer siden August 1865; Norsk mundtlig 12 Timer.

Grüner, H. C., Premierlieutenant, Timelærer siden Jan. 1865; Tydsk mundtlig og skriftlig 8 Timer.

Corneliussen, A., Studios. juris, Timelærer siden August 1865, underviser 17 Timer: Norsk mundtlig 12, skriftlig 5 Timer.

Sundt, M., Cand. mag., Lærer siden Jan. 1866, underviser 16 Timer: Historie 12, Geographi 4 Timer.

Storm, G., Studios. philol., Lærer siden Januar 1866, underviser 20 Timer: Historie 12, Geographi 8 T.

Iversen, J. H., Studios. juris, Timelærer siden April 1866, fast Lærer siden Januar 1867; underviser i Tydsk mundtlig og skriftlig 28 Timer.

Sørensen, H. L., Realstuderende, Timelærer siden Jan. 1867, underviser 18 Timer ugentlig: Arithmetik 8, Geometri 8 og Physik 2 Timer.

Skolens Kasserer er Hospitalsforstander *L. Petersen*, der træffes i Borgerskolens Lokale hver Thorsdags Eftermiddag fra Kl. $4\frac{1}{2}$ —6, og ellers i sin Bolig paa Hospitallet i Oslo.

Medens Skolepengene medbringes paa andre Skoler af Eleverne, har Borgerskolens Bestyrelse hidtil fundet det rettest at lade dem ved Skolens Pedel indkræve hos Forældrene. Ombringelsen af saa mange Regninger hver Maaned er imidlertid meget besværlig for Budet, især naar han oftere maa gaa forgjæves flere Gange, og Skolepengene indkomme saaledes ikke til rette Tid. Jeg til-

lader mig derfor herved at anmode især de større Elevers Forældre om enten at lade sine Børn medbringe Skolepengene en af de første Dage i Maaneden og indbetale dem til Pedellen, hos hvem Kassererens Kvitteringer ere beroende, eller at afgjøre disse med selve Kassereren i hans anførte Kontortid paa Skolen.

Vedføiede Tabeller meddele Oversigt

- a) over hvormange Timer der i de forskjellige Fag ere henlagte til hver enkelt Klasse, og vil af samme lettelig sees, naar Læsningen af et nyt Fag paabegyndes.
  - b) over Disciplenes Antal ved Begyndelsen og Slutningen af Skoleaarene 18^{62/63}—18^{66/67}, idet der ikke ved samme er taget Hensyn til de enkelte Elever, der efter Examen kunne blive udmeldte fra et nyt Skoleaars Begyndelse.
  - c) over Udfaldet af Examinerne i Aarene 1862—1866. Under Rubrikken „Opflyttede“ er her auført Samtlige, der vilde komme i en høiere Klasse, saafremt de forbleve i Skolen, og saaledes medtagne dem, der efter Examen overgaae til anden Skole eller af andre Grunde ere udmeldte. Det Samme gjelder ogsaa om Rubrikken „Gjensiddere.“
  - d) over de fra Skolen Udmeldte i 1862—1866, hvoraf erfares, til hvilke Livsstillinger, eller til hvilke andre Skoler de ere gaaede over, samt andre Grunde for Udmeldelsen. For Skoleaaret 18^{66/67} kan, da dette endnu ikke er sluttet, saadan Meddelelse ikke for Tiden gives.
-

Timefordelingen.

	1 Kl.	2 Kl. a og b.	3 Kl. a og b.	4 Kl. a og b.	5 Kl. a og b.	6 Kl. a og b.	7 Kl. a og b.	8 Kl. a.	8 Kl. b.	Sum.
Norsk	12 ¹⁾	9	8	6	5	5	3	3	3	90
Regning . . .	6	5	5	4	4	3	2	2	2	56
Skrivning . .	6	4	4	2	2	2	1	1	1	38
Religion	3	2	2	2	2	2	2	2	2	30
Geographi . . .	3	2	2	2	2	2	2	2	2	30
Historie	3	3	2	2	2	2	2	2	2	28
Naturhistorie . .	..	..	2	2	2	2	1	1	1	18
Tydk	..	..	2	6	4	4	4	4	4	40
Tegning	..	..	2	2	2	2	2	1	1	19
Engelk	..	..	..	..	6	4	4	4	4	28
Fransk	..	..	..	..	..	4 ²⁾	3	3	3	14
Arithmetik	..	..	..	..	..	2	2	2	2	8
Geometri	..	..	..	..	..	2	2	2	2	8
Physik	..	..	..	..	..	..	1	1	1	2
Chemi	..	..	..	..	..	..	2	2	2	4
Bogholderi . . .	..	..	..	..	..	..	..	2	2	2
Sang	..	1	1	1	1	1	1	1	..	13
Gymnastik . . .	..	..	2	2	2	2	1	1	1	22
Sum	24	25	27	28	30	33	35	35	35	
Naar det dobbelte Antal regnes for de Klasser, der have Parallelklasser . . .	24	50	54	56	60	66	70	35	35	450

¹⁾ Hertil medregnet samtlige Timer, der anvendes til det under Fortegnelsen Anførte for Modersmaal og Religion.

²⁾ Paabegyndes i denne Klasse (se nærmere herom pag. 40).

Disciplenes Antal
i Skoleaarene 18⁶²/₆₃ til 18⁶⁶/₆₇.

Klasser.	18 ⁶² / ₆₃ .		18 ⁶³ / ₆₄ .		18 ⁶⁴ / ₆₅ .		18 ⁶⁵ / ₆₆ .		18 ⁶⁶ / ₆₇ .	
	August.	Juni.								
8 b.	15	5	13	7	11	6	15	*)	10	*)
8 a.	16	13	15	13	14	11	15	10	19	21
7 a.	30	28	23	18	22	20	24	22	20	15
7 b.							17	13	16	14
6 a.	32	28	30	29	30	20	16	14	18	19
6 b.			27	25	29	26	22	18	26	24
5 a.	29	27	30	29	31	30	28	26	25	23
5 b.	30	28	30	26	30	28	29	26	28	26
4 a.	28	26	31	28	31	29	30	30	25	28
4 b.	26	25	32	28	30	27	29	29	26	25
4 c.	23	22								
3 a.	30	29	31	30	29	28	29	26	27	27
3 b.	31	28	30	30	23	23	28	26	26	23
2 a.	29	27	30	29	30	30	30	30	30	30
2 b.	25	27	23	22	25	27	22	23	26	26
1ste.	40	40	40	40	40	40	38	40	40	38
	384	353	385	354	375	345	372	333	362	339

*) 8 Kl. b inddroges, som bemærket, i disse 2 Skoleaar den 1ste Mai.

Oversigt

over Udfaldet af Examenerne i Aarene 1862 til 1866 inclusive.

		Gjensidere.	
		Opflyttede.	
		Hovedcharakterer:	
Klasserne.	Aar.	Temmelig godt.	Godt.
8 b.	1862	10	5
	63	5	7
	64	6	6
	65	6	7
	1862	12	9
	63	13	7
8 a.	64	13	7
	65	11	7
	66	8	5
	1862	19	5
	63	28	10
	64	28	10
7 a.	65	18	11
	66	20	9
	64	21	9
	65	18	11
	66	20	9
	64	21	9
7 b.	1866	13	2
	1862	17	3
	63	28	3
	64	29	3
	65	20	1
	66	14	2
6 a.	1863	24	2
	64	25	2
	65	26	1
	66	18	1
	1862	27	2
	63	27	2
6 b.	64	29	5
	65	30	2
	66	26	4
	1862	26	5
	63	28	4
	64	26	1
5 a.	65	26	2
	66	29	2
	1862	26	2
	63	28	2
	64	26	2
	65	26	1
5 b.	66	26	2
	1862	30	4
	63	26	2
	64	28	2
	65	29	1
	66	30	2
4 a.	63	26	1
	64	28	2
	65	29	1
	66	30	2
	63	26	1
	64	28	2

Gjensiddere.	Opflyttede.	Temmelig godt.	Godt.	Meget godt.	Udmærket godt.	Hovedcharakterer:	8 2 7 1 4 10 1 " " " 7 4 1 2 " " 3 " " 6 3 1 1 " 1 1 2 3 2
4 b.	1862 63 64 65 66	28 25 28 27 29	2 " 2 2 1 " 2 " 1 2 1 2 5 2 " 1 2 1 2 5 2	19 19 15 20 16	7 5 8 2 8 11 " " 1 " " 1 " " 1 " " 1	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
4 c.	1863 1862 63	22 29 29	17 18 12	12 16 14	19 17 16	19 19 15 20 16	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
3 a.	64 65 66	30 28 26	12 16 14	12 16 14	18 15 13	19 19 15 20 16	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
3 b.	63 64 65 66	28 30 23 26	1862 63 64 65 66	31 26 30 30 30	11 4 4 6 7	19 17 16 15 13	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
2 a.	63 64 65 66	26 29 30 30	1862 63 64 65 66	31 26 27 27 27	11 3 4 5 8	19 17 16 15 13	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
2 b.	64 65 66	22 26 20	1862 63 64 65 66	40 40 40 40 40	1862 63 64 65 66	19 19 15 15 14	20 23 21 26 25 12 28 29 30 28 26 30 21 26 22 24 31 26 26 30 22 24 21 25 20 39 39 38 37 38
1ste.	65 66	40 40				meddeltes ikke Hovedcharakterer.	

Fortegnelse

over udmeldte Elever i Skoleaarene 18^{62/63} til 18^{65/66} samt Grundene til Udmeldelsen.

	Dode.	Formedelst økonomiske og andre Grunde.	Udmeldte formedelst Sygeighed.	Bortreise	Sum.
18 ^{62/63} .	11	3	19	2	79
18 ^{63/64} .	13	6	20	"	96
18 ^{64/65} .	10	2	11	1	67
18 ^{65/66} .	19	9	15	1	89
Sum	53	37	65	4	331

Opgave over, hvad der i Skoleaaret er gjennemgaaet i de forskjellige Klasser.

Iste Klasse.

Klasseforstander og Enelærer Hoff.

Religion. Af Læreren foredraget og af Eleverne gjenfortalt flere af det gamle Testamentes vigtigste Beretninger samt enkelte Afsnit af Jesu Liv og Gjerning.

Norsk. Ved Benyttelse af Lydmethoden erhvervet nogenlunde Færdighed i ren og sammenhængende Læsning af norsk og latinsk Tryk i „*Norsk Læsebog for Begynderklasserne*.“ Enkelte Smaavers foresagte af Læreren, og Digte i Læsebogen lærte udenad; en Del Eventyr og Smaafortællinger ere fortalte Eleverne, og disse øvede i at gjengive dem.

Anskuelsesøvelser efter *Wilkes Billeder* — Øvelse i at afskrive efter trykt Bog og i at nedskrive enkelte Sætninger, dikterede af Læreren.

Regning. Forbindelse af Grundtallene fra 1 til 10; saavel mundtlig som skriftlig Indøvelse af Talbygningen indtil 100, samt Additio med disse Tal baade som Hovedregning og som Tavleregning.

Skrivning. Skrift af baade store og smaa latinske Bogstaver samt Sammenskrift.

2den Klasse.

Klasseforstander baade i *a* og *b*: Enger.

Religion (*Berge*). Bibelhistoriske Fortællinger: af det gamle Testamente det Vigtigste til Dommernes Tid

og af det nye Testamente til og med Jesu Himmelfart, fortalte af Læreren og gjengivne af Eleverne, uden Benyttelse af Bog.

G e o g r a p h i (i a: *Birkrem*, i b: *Haslund*). Ved mundtlig Fremstilling og ved Hjælp af Globus og Planiglobium meddelt de geographiske Grundbegreber samt en Oversigt over det Mærkeligste ved Jordens Overflade. For Navnenes Skyld benyttet „*Schema til Brug ved den første mundtlige geographiske Undervisning*.“

N o r s k (*Enger*)*). Læsning efter „*Norsk Læsebog for Begyndere, af en Lærerinde ved Nissens Pigeskole*“, samt stadig Øvelse i at stave og i mundtlig at gjengive det Læste. Flere Digte efter „*Digte til Udenadlæsning, samlede af B. Essendrop og Jørgen Moe*“, lærte udenad. Anskuelsesøvelser efter *Wilkes Billeder*. Afskrivning efter Bog samt Diktat i de sidste Maaneder af Skoleaaret.

R e g n i n g (ia: *Birkrem*, i b: *Enger*). Additio og Subtraktio med mindre og større Tal, Multiplikatio med etzifret Tal som Multiplikator og Divisio med enzifret Divisor, indøvet ved Tavle og Hovedregning.

S k r i v n i n g (*Barlag*). Sammenskrift med latinske Bogstaver; paa dobbelte Linier efter *L. Broch's Forkrifter*.

S a n g (*Conradi*). Øvelser uden Noter til Udvikling af Gehøret. Hertil benyttes „*Samling af Sange til Skolebrug*.“

3die Klasse.

Klasseforstander i a: Haslund, i b: Müller.

R e l i g i o n (*Berge*). Det gamle Testamentes Historie efter

---

*) Hvor kun et Navn findes, er Vedkommende Lærer i begge Parallelklasserne.

V. Vogts mindre Bibelhistorie, 10 Psalmer lært udenad efter Wexels's „*Udtog af christelige Psalmer*.“

Historie (Storm). Ved Fortælling og Gjenfortælling gjennemgaaet det Vigtigste af Nordens Gude- og Heltesagn og af Norges Historie indtil Harald Haardraades Død. Med Hensyn til Gudelæren er i det Væsentligste fulgt Siegvardt Petersens Fremstilling heraf i hans „*Fortællinger af Fædrelandets Historie*.“

Geographi (Storm). Ved mundtlig Fremstilling og til-dels efter Bog gjennemgaaet det Vigtigste af den almin-delige Indledning til Europa, samt Norges, Sveriges og Danmarks Geographi efter L. K. Daa's „*Udtog af Geographien*“, dog med Forbigaaelse af det min-dre Væsentlige.

Norsk (Müller). Mundtlig Gjennemgaaelse af den simple Sætning, dens Led og Ordklasser. Gjennemlæst „*Norsk Læsebog for Begyndere*“ i Forening med mundt-lig Analyse og Gjengivelse af det Læste. 24 Digte, dels efter „*Digte til Udenadlæsning*“ og dels efter Læsebogen, lært udenad. Oftere ere Eventyr for-talte af Eleverne. 2 Gange ugentlig Diktat, hvilken, efter at være rettet af Læreren, omskrives hjemme af Eleven.

Regning (Haslund). De 4 Regningsarter i ubenævnte Tal med hvilkesomhelst Talstørrelser, i Forbindelse med Hovedregning.

Skrivning (Barlag). Fortsat Øvelse i Sammenskrift, ligesom i 2den Kl.

Sang (Conradi). Indstuderet tostemmige Sange efter „*Lindemanns Melodier til A. Reitans Udvalg af Sange og Rim*“ og tostemmige Psalmemelodier; lært de musikalske Skrifttegn, deres Navne og Stilling paa Liniesystemet med G-Nøglen, efter en Notetabel, udarbeidet af Sanglæreren.

4de Klasse.

Klassefortsander i *a*: Birkrem, i *b*: Storm.

Religion (Birkrem). Det nye Testamente efter *V.*

Vogts mindre Bibelhistorie. Af *Katekismen* de tre første Parter, dog uden Luthers Forklaring til samme, lærte udenad. 10 Psalmer af *Wexells's „Udtog af christelige Psalmer“* gjennemgaaede og lærte udenad.

Historie (Storm). Den gamle Historie efter *R. Tønder Nissens „Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder.“*

Geographi (Storm). *L. K. Daa's Udtog*, fra Storbritanien til Asien.

Norsk (Berge). Den simple Sætnings Udvidelse samt det Væsentligste af Formlæren, mundtlig gjennemgaaet og indøvet ved Analyse. Gjennemlæst omrent Halvdelen af *P. A. Jensens Læsebog*, mundtlig gjengivet det Læste, ligesom flere Digte af Læsebogen ere lærte udenad. 2 Gange ugentlig Diktat.

Tydk (E. Corneliusen). Øvelse i at læse correkt, Oversat og tildels lært udenad de 20 første Stykker af *Aalholms „Tydk Læsebog for Begyndere“* og indøvet Artikernes Deklination, de personlige Pronominers Nominativ, Hjælpeverbernes og et svagt Verbums Conjugation (*Authenrieths „Kortfattet tydk Grammatik for Begyndere.“*) En Gang ugentlig Afskrift efter Læsebogen.

Naturhistorie (Siebke). Af *Siebkes „Dyrerigets Naturhistorie“* læst Afsnittet om Pattedyrene.

Regning (Birkrem). Repetition af de fire Regningsarter med ubenævnte Tal, samt gjennemgaact Resolutio og Reduktio og de fire Regningsarter i benævnte Tal, saavel ved Tavle- som Hovedregning.

Skrivning (Pedersen). Fortsat med Øvelserne i Sammenskrift, paa dobbelte Linier, efter *Brocks Formskrifter*.

Tegning (Pedersen). Begyndt med rette Linier, som senere sammensættes til lette geometriske Figurer efter *Holchs Fortegninger*. De fleste Elever lære ogsaa efter samme Fortegninger at tegne krumme Linier, Spiraler og Vaser.

Sang (Conradi). Repeteret, hvad der er læst i 3die Klasse, og fortsat med Notelæsningen efter Tabellen. Indstuderet enstemmige Sange og Psalmemelodier efter samme Bøger som i 3die Klasse, samt desforuden benyttet „*Reitans Udvælg af Sange og Rim*.“

5te Klasse.

Klasseforstander i a: Iversen, i b: Pedersen.

Religion (Birkrem). Repetition af *Vogts mindre Bibelhistorie*; læst *Katekismens* fem Parter med tilhørende Luthers Forklaringer, og lært udenad 12 Psalmer af *Wexels's Udtog af Psalmer*.

Historie (Sundt). Middelalderens Historie efter *R. Tender Nissens Historie*.

Geographi (Sundt). *L. K. Daa's Udtog fra Asien* og repeteret hele Geographien.

Norsk (i a: A. Corneliusen, i b: Berge). Læst *Lekkes „Kort Omrids af Modersmalets Grammatik“* indtil Sætningslæren, dog med Forbigaaelse af Anmærkningerne. Læsning i *P. A. Jensens Læsebog*, samt stadig Gjenfortælling af det Læste. Flere Digte af Læsebogen ere læste udenad. — Som skriftlige Arbeider vexlet mellem Gjenfortælling af lettere Stykker og Diktat, samt Omskrivning fra bunden til ubunden Stil, hvorunder mundtlig er gjennemgaaet de fornemste Regler for Skilletegnene samt Sætningslæren.

*) Da denne Grammatik er indført i dette Skoleaar, er den læst baade i 5te, 6te og 7de Klasse.

Tydk (Iversen). Oversat fra Pag. 15—51, 53—63 og 67—73 i *Aalholms Læsebog*; enkelte Smaahistorier læste udenad. *Authenrieths tydske Grammatik* for Begyndere læst, dog med Forbigaaelse af enkelte Stykker (Substantivernes Kjøn, Conjunktioner, Interjektioner, Anhang samt Alt med sin Tryk). Oversat fra Norsk til Tydk mundtlig de 35 førtse Stykker af *Jürs og Rungs Materialier*, med Forbigaaelse af Stykkerne 18—22. Øvelse i at skrive Tydk efter Diktat, samt skriftlige Indøvelser af Substantivernes og Adjektivernes Deklination.

Naturhistorie (Siebke). Af *Siebkes Naturhistorie* læst Afsnittet om Fuglene.

Regning (Pedersen). Gjennemgaaet enkelt Regula de Tri i hele Tal, de fire Regningsarter i Brøk, Regula de Tri i hele og brudne Tal med og uden Parttagning; Hovedregning; tildeels benyttet *Hals's Regnebog*.

Skrivning (i a: Haslund, i b: Pedersen). Fortsat Øvelserne i Sammenskrift, paa enkelte Linier efter *Brochs Forskrifter*.

Tegning (Arnesen). Fortsættelse af Tegning med krumme Linier, der sammenføies til forskjellige lette Figurer for at give Eleverne Begreb om Former af Vaser, Krukker, Skaale o. s. v.; ligeledes tegnet mere sammensatte retlinede Figurer. *Professor Hetschs Fortegninger* ere lagte til Grund for Undervisningen.

Sang (Conradi). Fortsat med Udviklingen af Taktlæren og gaaet videre med Læren om de chromatiske Forsætningsstegn, samt Forholdet mellem Toneafstandene (Intervalle). Sunget 2-stemmige Sange efter *Lindemanns „Melodier, harmoniserede for 2 lige Stemmer,“* samt 2-stemmige Choraler.

6te Klasse.

Klasseforstander i a: Messell, i b: Berge.

Religion (*E. Corneliusen*). Læst det gamle Testamente efter *Vogts „Bibelhistorie for Borger- og Almueskoler“* (der ogsaa benyttes i de høiere Klasser), samt af „*Udtog af Pontoppidans Forklaring*“, ved *Sognepræst H. U. Sverdrup*, indtil 3die Artikel. Endel af Markus's Evangelium gjennemlæst og forklaret.

Historie (*Sundt*). Den nyere Historie indtil den franske Revolution, efter *R. T. Nissens Historie*.

Geographi (*Sundt*). Af *Platous „Lærebog i Geographi for Mellemklasserne“* er læst indtil Sverige.

Norsk (i a: *A. Corneliusen*, i b: *Berge*). *Løkkes Omrids af Gramatikken* læst fuldstændig og indøvet ved stadig Analyse. Læse- og Deklamationsøvelser efter *Jensens Læsebog*. — Skriftlige Arbeider, dels Diktat til fuldstændig Indøvelse af Skiltegnene, dels Gjenfortællinger, selvstændige Fortællinger, Beskrivelser, Breve og Omskriven fra bunden til ubunden Stil.

Tydsk (*Iversen*). Af *Aalholms Læsebog* er oversat og analyseret det Meste af de prosaiske Stykker, som ikke ere læste i 5te Klasse, idet dog enkelte Stykker ere forbogaaede. Efter *Authenrieths større Grammatik* gjennemgaaet Formlæren med Forbigaaelse af mindre væsentlige Anmærkninger, ligesom i 16de Kap. kun det Allervæsentligste er læst og Kap. 17 forbogaaet. Efter *Jürs og Rungs Materialier* dels ved Hjemmestile, dels ved extemporale skriftlige og mundtlige Øvelser gjennemgaaet Afsnittet fra § 35, som indeholder mindre Sætninger med Objekt og Hensynsbetegnelser efter transitive Verber.

Engelsk (*Messell*). Af *Halls's Læsebog* og *Grammatik* ere Læsestykkerne 1 til 11 gjennemgaaede

mundtlig og skriftlig samtidig med Bøningsslæren i Grammatiken; endvidere af Anekdoter og Læsestykker de 70 første Stykker oversatte, og flere af dem lærte udenad. Stadig Øvelse i Afskrift efter Bog og i Diktat; derimod har, siden Fransk indførtes i disse Klasser, og hvortil ugentlig 3 af de engelske Timer i den sidste Del af Skoleaaret have været benyttede, ikke Oversættelser fra Norsk til Engelsk været skrevne.

Fransk (Messell). Se Bemærkningerne ovenfor under Engelsk og Side 40. „Ahns Lærebog ved Hovland“ er benyttet, og de franske Exempler til det 45de Stykke saavel gjengivne paa Norsk, som oversatte paa Fransk. Af den kortfattede Formlære læst: Artikernes Deklination, de personlige, possessive og demonstrative og tildels de relative Pronominer, samt Hjælpeverbene „avoir“ og „être“ til Conjunktiv.

Naturhistorie (Siebke). Af Siebkes *Naturhistorie* læst Afsnittene om Krybdyrene og Fiskene.

Regning (Pedersen). Repeteret Regula de Tri med Bræk og Parttagning og gjennemgaaet omvendt og sammensat Regula de Tri, den resiske Regel, Kjædereglen, Rentesregning og Decimalbrøk. Flere Lettelser saavel ved Hovedregning som Tavleregningen ere benyttede efter Fuldmægtig A. Schjøths Regnebøger.

Skrivning (i a: Haslund, i b: Pedersen). Fortsat Øvelse i latinsk Skrift samt begyndt med norsk Skrift.

Tegning (Arnesen). Fortsat med krumliniede Figurer og gaaet over til Ornamenter; tegnet efter *Hermes's Fortegninger* tildels Landskaber, Alt i Contur.

Sang (Conradi). Fortsat med Intervallæren og praktiske Øvelser i Tonetræfning og Takt. Gjennem-

gaaet Læren om Tonearter og Skalaer. Indstuderet 3-stemmige Sange efter *J. G. Conradies „25 Sange til Skolebrug, udsatte for 3 lige Stemmer.“*

7de Klasse.

Klasseforstander i *a*: Sørensen, i *b*: A. Corneliusen.

Religion (*E. Corneliusen*). Læst det nye Testamente efter *V. Vogts „Bibelhistorie for Borger- og Almueskoler“*, samt *Udtog af Pontoppidans Forklaring ved Sverdrup* fra 3die Artikel til Alterens Sakramente. Af Lukas's Evangelium er læst og gjennemgaaet de 12 første Kapitler, ligeledes Bjergrædikenen efter Matthæus.

Historie (*Sundt*). Af „*Norges, Sveriges og Danmarks Historie*“ ved *S. Petersen* læst indtil andet Afsnit, Fredr. III, Enevoldsmagtens Indførelse (Side 157).

Geographi (*Haslund*). Af *Platous „Geographi for Mellemklasserne“* læst fra Sverige til Asien.

Norsk (*A. Corneliusen*). *Lekkes Grammatik* læst fuldstændig. Fortsat med Øvelserne i Analyse efter *Jensens Læsebog* samt Deklamation af selvalgte Digte. Skriftlige Arbeider: dels Gjenfortællinger, dels selvstændige Arbeider af lettere Indhold; enkelte Gange har ogsaa været skrevet Diktat.

Tydisk (*Iversen*). I *Authenrieths Læsebog* er oversat og analyseret omtrent 65 Sider, hvorhos Eleverne, saavidt Tiden har strukket til, have været øvede i at gjenfortælle det Læste. Efter *Authenrieths større Grammatik* er gjennemgaaet Formlæren uden Forbigaaelser. Resten af *Jürs og Rungs Materialier* ere gjennemgaaede dels ved Hjemmestile, dels ved mundtlige Øvelser.

Engelsk (*Messell*). Af *Authenrieths Læsebog* er læst og analyseret omtrent 30 Sider, af *Authenrieths Grammatik* Bøningsslæren, dog med enkelte Forbigaaelser,

af Syntaxen til § 82. Ugentlig er skrevet Stile efter *Authenrieths Stileövelser*.

Fransk (*Messell*). *Ahns Lærebog* ved *Hovland* er benyttet, og er heraf de franske Exempler indtil det 110de Stykke blevne gjengivne saavel paa Norsk som gjenoversatte paa Fransk uden Benyttelse af Bog, efter Lærernes mundtlige Spørgsmaal, ligesom de norske Exempler ere oversatte saavel mundtlig som skriftlig paa Fransk. *Hovlands kortfattede Grammatik* er gjentagende gjennemgaaet. En Gang ugentlig skriftlige Hjemmearbeider.

Naturhistorie (*Siebke*). *Siebkes Naturhistorie*, læst Afsnittene om Leddyr, Bløddyrl og Straaledyr.

Regning (*Pedersen*). Repeteret det i 6te Klasse Gjennemgaaede, og desuden indøvet Delingsregning og Kvadratrodeus Uddragning. Oftere Øvelse i Hovedregning ligesom i 6te Klasse.

Skrivning (*Haslund*). Fortsatte Øvelser i latinsk og norsk Skrift som i 6te Klasse.

Tegning (*Arnesen*). Fortsat med Tegning af Ornamenter, og have Eleverne begyndt med at skygge lettere Sager.

Arithmetik (*Sorensen*). Af *Professor, Dr. O. J. Brochs Arithmetik* læst til §48 „om Decimalbrøk.“ Ved Undervisningen heri søges gjennem stadig Anvendelse og Indøvelse af Taleexempler at bringe Eleverne til en rigtig og klar Opfattelse af det Læste, ligesom saadanne Exempler gives Eleverne til Hjemmearbeide.

Geometri (*Sorensen*). Af *Professor, Dr. O. J. Brochs Lærebog i Plangeometrien* læst til 3die Bog § 49; oftere Opgaver og Construktioner at udføre hjemme.

Sang (*Conradi*). Eleverne i 7de, 8 a og 8 b have fælles Sangøvelser, og er fortsat med Øvelsen i at

träffe Intervaller og lære de musikalske Forziringer samt de vigtigste fremmede Kunstudtryk og Begyndelsen af Akkordlæren. Sunget 3-stemmige Sange og 3-stemmige Choraler efter de samme Lærebøger som i 6te Klasse.

8de Klasse a.

Klasseforstander E. Corneliusen.

Religion (*E. Corneliusen*). *Vogts større Bibelhistorie* repeteret; af *Pontoppidans Forklaring* læst den 5te Part og repeteret de 4 første; *Høimessetexterne* lærte udenad og under sammes Gjennemgaaelse meddelt en Udsigt over Kirkeaaret; af Lukas's Evangelium er læst og fortolket fra Kap. 17 til Enden.

Historie (*Sundt*). *Siegvardt Petersens „Norges, Sveriges og Danmarks Historie“* er læst fra Begyndelsen til Frederik den 4de Side 167.

Geographi (*Haslund*). *Platous „Geographi for Mellemklasserne“* fra Asien og ud.

Norsk (*A. Corneliusen*). I 8de Klasse *a* og *b*, der have flere Timer i dette Fag fælles, er læst en Del af Fællesliteraturen efter den „*Oversigt over Skjønlitteraturen fra Holberg til Nutiden*“, som findes i *H. Lassens Læsebog i Modersmalet*, i Forbindelse med Læsning i samme Bog. Af Fællesliteraturen er dog ikke i dette Skoleaar gjennemgaaet saa Meget som tidligere, da *Lekkes Grammatik*, som indført ved Skoleaarets Begyndelse, er fuldstændig gjennemgaaet og stadig indøvet gjennem Analyse. Af *Munch's Mythologi* er i 8 *a* læst til Afsnittet: Germaniske Sagn, og i 8 *b* indtil: Beliggenheden af de vigtigere Templer. Skriftlige Arbeider have været givne en Gang ugentlig og bestaaet i Gjenfortællinger af vanskeligere Indhold samt Udarbeidelser af beskrivende, fortællende og ræsonerende Indhold.

Tydk (Grüner). Af *Authenrieths Læsebog* er omrent 100 Sider oversatte og analyserede, og Disciplene øvede i paa Tydk at gjensortælle det Læste. Af Sammes *Grammatik* er læst Formlæren, og de vigtigste Regler af Syntaxen indskjærpede under Gjennemgaaelsen af de skriftlige Arbeider. Af lettere Stykker i *Jensens Læsebog* er mundtlig oversat omrent 30 Sider. En Gang ugentlig Stil af lettere fortællende Indhold.

Engelsk (Messell). Læst „*The Settler, by Marryat*“, til dels extempore, og hele *Authenrieths Grammatik*, dog med enkelte Forbigaaelser. En Gang ugentlig Stil efter *Authenrieths Stiløvelser*.

Fransk (Messell). Af „*Ahns Lærebog ved Hovland*“ ere de franske Exempler, der var læste i 7de Klasse, paany gjennemgaaede og endel nye Stykker læste. De norske Opgaver ere mundtlig og skriftlig oversatte. Formlæren samt de uregelmæssige og defektive Verber læste efter *Ingerslevs Grammatik*.

8de Kl. *a* og *b* have i dette Skoleaar havt Fransk fælles, og tilfældige Omstændigheder have bevirket, at det Maal, der for disse Klasser er sat i dette Sprog, ikke er naaet, hvorimod for Fremtiden det i Programmet for 1862 anførte Pensum vil blive læst.

Naturhistorie (Siebke). Siebkes „*Zoologiske Tabeller*“ med stadigt Tilbageblik paa Naturhistorien; samt en Del af *Arboe's Botanik*.

Regning (Holth). Repeteret og gjennemgaaet enkelt og sammensat Reguladetri, de 4 Specier i Decimalbrøk, Lettelser i Multiplikation og Division. Rente-, Diskonto- og Kursberegninger, Fakturaer og Forhandlingsregninger.

Skrivning (Pedersen). Fortsatte Øvelser i latinsk og norsk Skrift.

Tegning (Arnesen). 8de Kl. *a* og *b* have fælles Timer

i Tegning, og er fortsat med Tegning af Ornamenter samt af Modeller af forskjellige Gjenstande, dels efter Naturen, dels efter Gibbsafstøbninger, ligesom Eleverne ere øvede i forskjellige geometriske Konstruktioner.

A r i t h m e t i k (Sørensen). Af *Professor, Dr. Brochs Arithmetik* læst fra § 48 til § 78 (om Ligningers Opløsning); desuden indøvet Kvadrat- og Kubikrodens Uddragning. Eleverne have oftere havt Opgaver at regne hjemme.

G e o m e t r i (Sørensen). Af *Professor, Dr. Brochs Lærebog i Plangeometri* læst fra § 49 til § 88 (Opgaver til 3die Bog), og har der jevnlig været givet Eleven Opgaver og Konstruktioner at udføre hjemme.

P h y s i k (Sørensen). Af *Arndtsens „Lærebog i Physik“* er gjennemgaaet og læst Mekaniken indtil § 66 „Om den sammensatte Pendel“, og er Undervisningen stadigen blevet ledsaget med oplysende Experimenter.

C h e m i (Lindegaard). Af *K. Høyers Chemi* er gjennemgaaet og læst Indledning til Chemien; Metalloiderne og deres Forbindelse er læst efter en kontratrtrykt Udgave af Læreren. Det Læste har jevnlig været ledsaget af og oplyst ved praktisk Experimenteren.

S a n g (Conradi). Se under 7de Klasse.

8de Klasse b.

Klasseforstander: E. Corneliusen.

R e l i g i o n (E. Corneliusen). *Pontoppidans Forklaring* er paany repeteret. Af *R. Tønder Nissens Kirkehistorie* er læst indtil § 52, og er Pauli Brev til Galaterne gjennemlæst og fortolket.

Med Hensyn til dette som til de fleste øvrige Fag i denne Klasse, er ikke Alt, hvad der er anført i Programmet for 1862 som Klassens Maal, blevet

læst, da Klassen inddroges den 1ste Mai, og have siden den Tid de tilbageværende 3 Elever havt Undervisning fælles med 8de Kl. a og i de fleste Fag læst det Samme som denne.

Historie (Sundt). Af Siegvardt Petersens „*Norges, Sveriges og Danmarks Historie*“ læst fra ~~Fredrik den 4de~~ til „*Sverige, Gustav Vasa*“, S. 193.

Geographi (Haslund). Repetition af *Platous Lærebog for Mellemklasserne*.

Norsk (A. Corneliusen). Se under 8de Kl. a.

Tydsk (Grüner). Af „*Geschichte des dreizigjährigen Krieges von Schiller*“ er læst omrent 50 Sider, samt *Schillers „Wilhelm Tell.“* Efter Aauthenrieths sterre tydske Grammatik læst Syntaxen, og af *Jensens Lærebog* og *Nissens Historie* mundtlig oversat omrent 50 Sider af vanskeligere Stykker. Gjennem enkelte Fortællinger, gjengivne mundtlig paa Tydsk, have Eleverne erholdt nogen Øvelse i at tale Sproget. Ugentlig en Stil som Hjemmearbeide.

Engelsk (Messell). „*Peter Simple, by Marryat*“ er læst, tildels extempore, og Aauthenrieths Grammatik repe- teret. Eleverne have stadig været øvede i at gjen- give paa Engelsk, hvad der er læst, og mundtlig at oversætte fra Norsk til Engelsk efter en eller anden Bog, ligesom Taleøvelser hyppig have fundet Sted. Stile have været skrevne efter „*Aauthenrieths Stiløvelser*“, „*Bergs Handelkorrespondence*“ og andre Bøger.

Fransk (Messell). Se under 8de Kl. a.

Naturhistorie (Siebke). Læst af *Arboes Botanik* fra Begyndelsen til Systemlæren og paany gjennemgaaet *Siebkes Zoologi*, hvorved er benyttet *Siebkes „Zoologiske Tabeller.“*

Regning (Holt). Fortsat Øvelse i Diskonto- og Kurs- beregninger, Procent- og Fragtberegninger samt enkelte

og sammensatte Kalkulationer. Repetition af forskjellige Slags andre Beregninger. Et Fragment af det enkelte og dobbelte Bogholderi. Noteringer i Memorial- og Kassebog, samt Oversørsel til og Afslutning af Kontokurant-, Lagerbog og Vexelbog. Dannelse af Journal efter Memorial- og Kassebog, Oversørsel fra Journalen til Hovedbogen, samt endelig Afslutning af Hovedbogen.

Skrivning (Pedersen). Som 8de Kl. a.

Tegning (Arnesen). Se under 8de Kl. a.

Arithmetik (Sørensen). Af *Professor, Dr. Brochs Arithmetik* læst fra § 48 til § 90. Indøvet Ligninger af 1ste Grad med en og flere ubekjendte Størrelser samt flere Opgaver af 2den Grad, dels regnede hjemme, dels paa Skolen.

Geometri (Sørensen). Læst *Professor, Dr. Brochs „Lærebog i Geometrien“* ud fra § 49, dog med Forbigaaelse af enkelte, for mindre vigtige anseede Sætninger, da det forholdsvis ringe Antal Timer til Mathematik ikke tillader at læse Alt. Eleverne have jevnlig havt skriftlige Opgaver at udføre hjemme.

Physik (Sørensen). Af *Arndtsens „Lærebog i Physik“* gjennemgaaet Legemernes almindelige Egenskaber og Mekaniken indtil § 62 (om Fald paa Skraaplan). Undervisningen har stadig været ledsaget af oplysende Experimenter.

Chemi (Lindgaard). Benyttet *Høyers Chimi*, hvorefter Metallerne og de vigtigste af deres Forbindelser ere læste; en kort Fremstilling af den organiske Chimi er meddelt. Det Læste er stadigen oplyst og indøvet ved praktisk Experimenteren saavel af Læreren som af Eleverne.

Gymnastik og Badning.

Gymnastik (*Petersen* og *Pauls*) paabegyndes i 3die Klasse og fortsættes gjennem alle Klasser 2 Gange ugentlig, idet de gymnastiske Øvelser afpasses efter Børnenes Alder. Eleverne af 4de til 8de Kl. inclusive gives desforuden i Sommermaanederne Adgang til 3 Gange ugentlig, i Timen fra 11—12, at bade sig paa det militære Badehus, under Tilsyn af to Svømmelærere, og er i Skoletiden tillige to af Skolens Lærere tilstede. I Ferierne staar det Eleverne frit for daglig at bade sig i anførte Timer, i hvilke stedse de to Svømmelærere ere tilstede.

Examenstabel.

8de Kl.,	7de Kl. <i>a</i> og	7de Kl. <i>b</i>	Thorsdag den 20de Juni
			Engelsk, skriftlig, Kl. 9 Form.
Do.	Do.	Do.	Fransk, skriftlig, Kl. 4 Efterm.
Do.	Do.	Do.	Fredag den 21de Juni Tydsk, skriftlig, Kl. 9 Form.

Tirsdag den 25de Juni.

Formiddag.

8de Kl. 1 Afd.	Historie	Kl. 9	<i>Sundt</i>
2 —	Do. . . . -	11)	
7de — <i>a</i> 1 —	Arithmetik	9)	<i>Sørensen</i>
2 —	Do. . . . -	11)	
7de — <i>b</i> 1 —	Engelsk, mundtlig .	9)	<i>Messell</i>
2 —	Do. Do. . . -	11)	
6te — <i>a</i> 1 —	Geographi	9)	<i>Haslund</i>
2 —	Do. . . . -	11)	
6te — <i>b</i> 1 —	Naturhistorie	9)	<i>Siebke</i>
2 —	Do. . . . -	11)	
5te — <i>a</i> 1 —	Norsk, mundtlig .	9)	<i>A.Corneliussen</i>
2 —	Do. Do. . . -	11)	
5te — <i>b</i> 1 —	Religion	9)	<i>Birkrem</i>
2 —	Do. . . . -	11)	
4de — <i>a</i> 1 —	Geographi	9)	<i>Storm</i>
2 —	Do. . . . -	11)	

Eftermiddag.

8de Kl. 1 Afd.	Naturhistorie . . .	Kl. 3	<i>Siebke</i>
2 —	Do. . . . -	5)	
4de — <i>b</i> 1 —	Historie	3)	<i>Storm</i>
2 —	Do. . . . -	5)	

Onsdag den 26de Juni.

Formiddag.

8de Kl. 2 Afd. Norsk, mundtlig .	Kl. 9	<i>A. Corneliusen</i>
1 — Do. Do. . . .	11)	
7de Kl. a 2 Afd. Religion	Kl. 9	<i>E. Corneliusen</i>
1 — Do.	11)	
7de — b 2 — Arithmetik	9)	<i>Sørensen</i>
1 — Do.	11)	
6te — a 2 — Historie	9)	<i>Birkrem</i>
1 — Do.	11)	
6te — b 2 — Geographi	9)	<i>Haslund</i>
1 — Do.	11)	
5te — a 1 og 2 — Gymnastik	12	<i>Petersen</i>
5te — b 2 — Norsk, mundtlig	9)	<i>Berge</i>
1 — Do. Do. . . .	11)	
4de — a 2 — Naturhistorie	9)	<i>Siebke</i>
1 — Do.	11)	

Eftermiddag.

6te Kl. a 1 og 2 Afd. Tydsk, skriftlig	)	Kl. 4	<i>Iversen</i>
6te — b Do. — Do. Do.			
5te — a 1 Afd. Naturhistorie		3)	<i>Siebke</i>
2 — Do.		5)	
4de — b 1 og 2 — Regning		4	<i>Birkrem</i>

Thorsdag den 27de Juni.

Formiddag.

8de Kl. 1 Afd. Geographi	Kl. 9	<i>Haslund</i>
2 — Do.	11)	
7de — a 1 — Geometri	9)	<i>Sørensen</i>
2 — Do.	11)	
7de — b 1 — Historie	9)	<i>Sundt</i>
2 — Do.	11)	
6te — a 1 — Tydsk, mundtlig	9)	<i>Iversen</i>
2 — Do. Do. . . .	11)	
6te — b 1 og 2 — Fransk, mundtlig	9	<i>Messell</i>
5te — a 1 og 2 — Regning	9	<i>Pedersen</i>
5te — b 1 — Naturhistorie	9)	<i>Siebke</i>
2 — Do.	11)	
4de — a 1 — Religion	9)	<i>Birkrem</i>
2 — Do.	11)	
4de — b 1 — Norsk, mundtlig	9)	<i>Berge</i>
2 — Do. Do. . . .	11)	

Fredag den 28de Juni.

Alle Klasser.	Norsk, skriftlig . . . Kl.	9
8de Kl.		
7de — a	Gymnastik . . . -	12) Petersen
7de — b		
6te — b	Do. . . . -	1) Petersen
	<i>Eftermiddag.</i>	
8de Kl. 1 Afd.	Physik . . . : :	3) Sørensen
2 —	Do. . . . : :	5)

Løverdag den 29de Juni.

8de Kl. 1 og 2 Afd.	Regning . . . Kl.	10) Holt
7de — a 2 Afd.	Norsk, mundtlig . . .	9) A. Corneliusen
1 —	Do. Do. . . . -	11)
7de — b 2 —	Geometri . . . . -	9) Sørensen
1 —	Do.	11)
6te — a 1 og 2 Afd.	) Engelsk, skriftl. . .	9) Messell
6te — b 1 og 2 —		
5te — a 1 og 2 —	) Tydsk, skriftl. . .	9) Iversen
5te — b 1 og 2 —		
5te — b 1 og 2 —	Gymnastik . . . -	12) Petersen
3die — a 1 —	Religion . . . -	9) Berge
2 —	Do. . . . -	11)
3die — b 1 —	Geographi . . . -	9) Storm
2 —	Do. . . . -	11)
2den — a 1 —	Geographi . . . -	9) Birkrem
2 —	Do. . . . -	11)
2den — b 1 —	Læsning og An-	
	skuelsesøvelser . . .	
2 —	Do. . . . -	9) Enger
	<i>Eftermiddag.</i>	
8de Kl. 2 Afd.	Arithmetik . . . Kl.	3) Sørensen
1 —	Do. . . . -	5)
6te — a 2 —	Naturhistorie . . . -	3) Siebke
1 —	Do. . . . -	5)
6te — b 2 —	Norsk, mundtlig . . .	3) Berge
1 —	Do. Do. . . . -	5)
4de — a 1 —	Historie . . . . -	3) Storm
2 —	Do.	5)

8de Kl. 2 Afd.	Arithmetik . . . Kl.	3) Sørensen
1 —	Do. . . . -	5)
6te — a 2 —	Naturhistorie . . . -	3) Siebke
1 —	Do. . . . -	5)
6te — b 2 —	Norsk, mundtlig . . .	3) Berge
1 —	Do. Do. . . . -	5)
4de — a 1 —	Historie . . . . -	3) Storm
2 —	Do.	5)

Mandag den 1ste Juli.

Formiddag.

8de Kl.	2	Afd.	Geometri	.	.	.	Kl.	9	)	Sørensen
	1	—	Do.	.	.	.		11)		
7de — a	1	—	Engelsk, mundtlig	.	.	.		9)		Messell
	2	—	Do.	Do.	.	.		11)		
7de — b	1	—	Tydk., mundtlig	.	.	.		9)		Iversen
	2	—	Do.	Do.	.	.		11)		
6te — a	2	—	Religion	.	.	.		9)		E.Corneliussen
	1	—	Do.	.	.	.		11)		
6te — b 1 og 2	—	Regning	.	.	.	.		9)		Pedersen
5te — a	2	—	Religion	.	.	.		9)		Birkrem
	1	—	Do,	.	.	.		11)		
5te — b	2	—	Geographi	.	.	.		9)		Sundt
	1	—	Do.	.	.	.		11)		
3die — a	2	—	Norsk, mundtlig	.	.	.		9)		Müller
	1	—	Do.	Do.	.	.		11)		
3die — b 1 og 2	—	Gymastik	.	.	.	.		12)		Petersen
2den — b	2	—	Geographi	.	.	.		9)		Haslund
	1	—	Do.	.	.	.		11)		

Eftermiddag.

4de Kl.	b	2	Afd.	Tydk., mundtlig	.	Kl.	3	)	E.Corneliussen
	1	—	Do.	Do.	.		5)		

Tirsdag den 2den Juli.

Formiddag.

7de Kl.	a	1	og	2	Afd.	Regning	.	Kl.	9	Pedersen
7de — b	2	Afd.	Religion	.	.	.		9)		E.Corneliussen
	1	—	Do.	.	.	.		11)		
6te — a	1	—	Norsk, mundtlig	.	.	.		9)		A.Corneliussen
	2	—	Do.	Do.	.	.		11)		
6te — b	2	—	Engelsk, mundtlig	.	.	.		9)		Messell
	1	—	Do.	Do.	.	.		11)		
5te — a	1	—	Tydk., mundtlig	.	.	.		9)		Iversen
	2	—	Do.	Do.	.	.		11)		
4de — a	1	og	2	—	Gymnastik	.	.	.	12)	Petersen
4de — b	2	—	Geographi	.	.	.		9)		Storm
	1	—	Do.	.	.	.		11)		

3die — a 1 og 2 — Regning	9	<i>Haslund</i>
3die — b 2 — Religion	9	<i>Berge</i>
1 — Do.	11)	<i>Berge</i>
2den — a 1 og 2 — Regning	9	<i>Birkrem</i>

Eftermiddag.

8de Kl. 1 Afd. Chemi	Kl. 3)	<i>Lindegaard</i>
2 — Do.	5)	
7de — b 1 — Naturhistorie	3)	<i>Siebke</i>
2 — Do.	5)	

Onsdag den 3die Juli.*Formiddag.*

8de Kl. 1 Afd. Fransk, mundtlig	Kl. 9)	<i>Messell</i>
2 — Do.	11)	
7de — a 2 — Tydsk, mundtlig	9)	<i>Iversen</i>
1 — Do.	11)	
7de — b 1 — Norsk, mundtlig	9)	<i>A.Corneliussen</i>
2 — Do.	11)	
6te — a 1 og 2 — Regning	9	<i>Pedersen</i>
6te — a 1 og 2 — Gymnastik	12	<i>Petersen</i>
6te — b 1 — Historie	9)	
2 — Do.	11)	<i>Birkrem</i>
5te — b 1 — Historie	9)	
2 — Do.	11)	<i>Sundt</i>
4de — a 1 — Tydsk, mundtlig	9)	<i>E.Corneliussen</i>
2 — Do.	11)	
3die — a 1 — Historie	9)	
2 — Do.	11)	<i>Storm</i>
3die — b 1 og 2 — Regning	9	<i>Haslund</i>
2den — a 2 — Religion	9)	<i>Berge</i>
1 — Do.	11)	<i>Berge</i>
2den — b 1 og 2 — Regning	9	<i>Enger</i>

Thorsdag den 4de Juli.

Formiddag.

8de Kl. 2 Afd.	Religion . . .	Kl. 9	<i>E.Corneliussen</i>
1 —	Do. . .	11)	
7de — a 1 —	Naturhistorie . . .	9)	<i>Siebke</i>
2 —	Do. . .	11)	
7de — b 2 —	Geographi . . .	9)	<i>Haslund</i>
1 —	Do. . .	11)	
6te — a 2 —	Engelsk, mundtlig .	9)	<i>Messell</i>
1 —	Do. Do.	11)	
6te — b 2 —	Tydk, mundtlig .	9)	<i>Iversen</i>
1 —	Do. Do.	11)	
5te — a 2 —	Geographi . . .	9)	<i>Sundt</i>
1 —	Do. . .	11)	
5te — b 1 og 2 —	Regning . . .	9)	<i>Pedersen</i>
4de — b 1 —	Religion . . .	9)	<i>Birkrem</i>
2 —	Do. . .	11)	
3die — b 1 —	Norsk, mundtlig .	9)	<i>Müller</i>
2 —	Do. Do.	11)	
1ste — 1 —	Læsning og An-		
	skuelsesøvelser .	9)	
2 —	Do. . .	11)	<i>Hoff</i>

Eftermiddag.

4de Kl. 1 og 2 Afd. Regning . . Kl. 4 *Birkrem*

Fredag den 5te Juli.

Formiddag.

8de Kl. 1 Afd.	Tydk, mundtlig .	Kl. 9)	<i>Grüner</i>
2 —	Do. Do.	11)	
7de — a 2 —	Geographi . . .	9)	<i>Haslund</i>
1 —	Do. . .	11)	
7de — b 1 og 2 —	Regning . . .	9)	<i>Pedersen</i>
6te — a 1 og 2 —	Fransk, mundtlig .	9)	<i>Messell</i>
6te — b 1 —	Religion . . .	9)	<i>E.Corneliussen</i>
2 —	Do. . .	11)	
5te — a 1 —	Historie . . .	9)	<i>Sundt</i>
2 —	Do. . .	11)	
5te — b 2 —	Tydk, mundtlig .	9)	<i>Iversen</i>
1 —	Do. Do.	11)	

4de — a	2	Afd.	Norsk, mundtlig.	Kl.	9)	<i>Berge</i>
1	—	Do.	Do.	. . -	11)	
3die — a	1 og 2	—	Gymnastik	. . . -	12	<i>Petersen</i>
3die — b	2	—	Historie	. . . -	9)	
1	—	Do.	. . . -	11)	<i>Storm</i>	
2den — a	1	—	Læsning og An-			
			skuelsesøvelser	. -	9)	
	2	—	Do.	. . -	11)	<i>Enger</i>
1ste —	1	—	Skrivning og Regning	-	9)	
	2	—	Do.	Do. -	11)	<i>Hoff</i>

Eftermiddag.

7de Kl. a	Fransk, mundtlig	. .	Kl.	3)	<i>Messell</i>
b	Do.	Do.	. . . -	5)	
4de — b	1	Afd.	Naturhistorie	. -	3)
	2	—	Do.	. . -	5)
3die — a	2	—	Geographi	. . . -	3)
	1	—	Do.	. . -	5)
2den — b	1	—	Religion	. . . -	3)
	2	—	Do.	. . . -	5)

Løverdag den 6te Juli.

Formiddag.

8de Kl. 2	Engelsk, mundtlig	. .	Kl.	9)	<i>Messell</i>
1	Do.	Do.	. . -	11)	
7de — a	1	Afd.	Historie	. . . -	9)
	2	—	Do.	. . . -	11)
4de — b	1 og 2	—	Gymnastik	. . -	12
					<i>Petersen</i>

Undervisningen ophører

for 1ste Klasse **Tirsdag den 2den Juli,**

for 2den og 3die Klasse **Onsdag den 26de Juni,**

for de øvrige Klasser **Fredag den 21de Juni.**

Thorsdag den 4de Juli Kl. 4 Eftermiddag prøves og optages nye Elever.

Mandag den 8de Juli Kl. 12 samles Disciplene i Skolens Lokale for at erfare Udsaldet af Examen og modtage deres Charakteersedler.

Tirsdag den 13de August Kl. 9 Formiddag begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære Examen indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver Anden, der maatte interessere sig for Skolens Virksomhed.

E. Corneliussen.